2. szám. 1917 szeptember hó. Ara 40 fillér.

KILENCES HONVÉDEK

Vegyes tartalmu, jótékonycélu tábori ujság.

Megjelenik időközönkint.

Hirdetési ár: 1/8 oldal egyszeri megjelenése 10 korona. ≈ Apróhirdetés szavankint 8 f.ll. Többszöri hirdetésnél árkedvezmény.

Szerkesztik: a harctéren levő 9-es honvédek.
Kiadja: a 9. honv. gy. e. özvegy- és árva-alapjának kezelősége, „az ezred özvegy- és árva-alapja" javára.

A lapot illető közlemények az ujság címére: Tp. 425. küldendők. Hirdetéseket felvesz: a Szepesi Lapok nyomdavállalata, Iglón.

Jövendő hősöket nevel, ki elesett hőseink özvegyeit és árváit támogatja. Hálánknak és kötelességünknek csak egy kis részét rójuk le, ha a mai ünnepély anyagi sikeréhez tehetségünk szerint hozzájárulunk.

Festl Lehel,
cs. és kir. altábornagy,
a kassai honvéd-kerület parancsnoka.

*

A fájdalom könnyeit csillapitani boldogság: a legnagyobb, ha azt hálás szivvel tehetjük.

Festl Lehelné.

*

Nem az az igazi nagy fájdalom és szenvedés, amelynél a szem, hanem amelynél a szív könnyezik.

Igy sirnak hősi halált halt férjeiket és apáikat gyászoló özvegyeink és árváink; ezek könnyeit nem zsebkendő és nem részvét szárítja fel, hanem az egész társadalomnak az elvesztett szeretetet pótolni igyekező állandó gondoskodása s ügyeiknek szeretetteljes felkarolása.

Büszkék lehetünk a magyar társadalomra, mert ez az özvegyek és árvák szenvedéseinek enyhitéséről résztvevő áldozatkészségével eddig is példásan gondoskodott s ezentul is első fog maradni az elsők között.

Tavassy Gyula,
alezredes
a 9. honvéd-pótzászlóalj parancsnoka.

Segitsétek elesett hőseink özvegyeit és árváit!

Az állatember anyagi léteért és fajföntartásáért évezredeken át folytatott küzdelme olyan ádáz elkeseredettséggel tombol már negyedik éve, Abel ártatlan vérének átka olyan iszonyu sullyal nehezedik a meggyötört emberiségre, a háboru démonjai olyan rettenetes vérözönt zuditottak a világra: hogy a már-már kétségbe eső emberfajta uj Noé, uj Megváltó után sóvárog.

Az egész világot magához ölelő emberszeretet váltotta meg először is a világot rabszolgaságából és szenvedéseiből Az emberszeretetnek kell másodszor is megváltania a szenvedő emberiséget.

Ha majd a Megváltó Mester szelid szózata, a „Béke veletek", tulharsogja az ágyuk rettenetes dörgését és a halálra szántak halálhörgését, ha majd az emberszeretet engesztelő olajága kiüti az állatember kezéből a testvérgyilkos fegyvert: akkor megy majd végbe a világ uj megváltása és beköszönt a várva óhajtott üdvözitő Béke.

De a megváltás már folyik, az emberszeretet már is munkában van: heggeszti már a meggyötört test és lélek sebeit, szárítja már az özvegyek és árvák könnyeit, épiti már a világtalan és megcsonkult hősök pihenő hajlékát.

A kassai 9. honvédgyalogezred tisztikarának is a megváltó emberszeretet sugallta az eszmét, hogy glóriás hőseinek özvegyei és árvái javára egy népünnep keretében összehordja az ember- és hazaszeretet áldozati filléreit.

Testvérek, polgárok, honfiak és nemes honleányok! Jertek az emberszeretet oltárához, rakjátok le jószivvel áldozatfilléreiteket a legnemesebb és legszentebb célra, mert: a hősök özvegyei és árvái a nemzet özvegyei és árvái. Az ő emberszerető gyámolitásuk legszentebb kötelességünk legyen!

Kassa, 1917 aug. 25.

BOHNER I.,
sz. v. k. honv. százados.
áll. főgimn. ny. igazgató.

*

Ez a szörnyü világháboru keresztülgázolt az emberiség legértékesebb erkölcsi javain is, lerombolva mindent, ami általunk tisztelve és előttünk szent és magasztos volt, letiporta az ethika legelemibb szabályait, megrenditett hitünkben is, mely féktelen tobzódásunkban lesujtott és megalázott, de végtelen fájdalmunkban gyöngéden felemelt, urrá tette a jogtalanságot a jog fölé, a gonoszságot az igazság fölé, a bünt az erény fölé. A ledöntött szentségek szétzuzott romjai között mégis megmaradt sértetlenül egyetlen egy kincsünk: lelki erőnk, melyel megingatlanul és rendületlenül hiszszük a jónak, a tisztességnek, a becsületnek és közlelkiismeretnek ujraébredését és ezzel az igazság napjának fényes glóriájában való felragyogását.

Dr. LEDERER MIKSA,
népfelkelő hadnagy.

A megénekelt 9-es honvédek.

— *Tárnai Andor verses könyve.*

Harci kedvtől duzzadó, felbokrétázott honvédeink bucsuzkodásának hatása alatt állottunk és még lelki szemeink előtt volt a legélénkebben a távolodó vonat, melynek dübörgését a harcba indulók lelkes éneke tulharsogta, mikor néhány napra rá közülök már igen sokan mint hősök tértek vissza ölelő karjainkba.

A vonat egyenesen tüzbe vitte kilences honvédeinket. Ahogy elhagyták a jókedvtől hangos vonatot, szemben találták magukat az ellenséggel, mely az első találkozáskor kegyetlenül meglakolt azért, hogy a sors véletlenül a mi honvédeinket állitotta vele szembe.

Ez a tüzkeresztség megalapozta az ezred hősi hirnevét, melyet azután végig megőrzött és ujabb, meg ujabb fényes hadítettekkel öregbitett.

Nagy és döntő győzelmek kivivásában volt része a kilences honvédeknek, akiknek állandó jó hangulatát, lelkes harci kedvét, fölebbvalói iránti ragaszkodását, páratlan hősiességét és rendithetetlen kitartását glorifikálja verseiben Tárnai Andor, a hős ezred ihletett lelkü poétája, aki egy egész csokrot szedett össze azokból a virágokból, melyek a dícső ezred vezéreit és katonáit egyaránt diszitik.

A táborban születtek ezek a versek, azért oly hangulatosak, igazak és őszinték.

A harcos sziv forrósága ömlik végig a rimes sorokon, hogy dicsőségét zengje azoknak a hősöknek, akik minden poklokon keresztül törtek előre és mindig csak előre!

Ezek a kedves versek valamennyi hős kilencesnek egy-egy felejthetetlen emléket jelentenek, mert hiszen mindegyikhez egy érdekes epizód, dicső hőstett, nagy siker, vagy ujabb eredmény füződik. Bennük van megörökitve mindaz a dicsőség, mely a kilencesek harci lobogóját annyi babérral övezi.

A szives olvasó pedig, akinek ez a verskötet a kezébe kerül, forgassa azt megértéssel és szeretettel. Olyan szól benne hozzá, aki maga is részese a kilences honvédek sok dicsőségének és lelke ösztönét követve énekel a történelem számára megtörtént, feledhetetlen eseményekről.

A lelkesedés mámora fog el, ha a verseket olvassuk és hálánk sóhaja száll azok felé, akikről annyi szép énekben regél.

Előre a dicsőség utján regős és megénekelt kilences honvédek. Veletek van szeretetünk, veletek van hálás elismerésünk.

Csak énekelve harcoljatok tovább!

A tietek, a mienk lesz a végső győzelem, tanulságul minden ellenségünknek, hogy büntetlenül még nem bánthatta senki a magyart!

Mind nem jöhettek vissza, akik tőlünk harcba vonultatok, de akik visszajösztök, valamennyien érezni fogjátok szeretetünk melegét, becsülésünk megnyilatkozását és igaz hálánk elismerését.

Ihletett lantosotoknak akkor is jut még szerep. Énekelni fog örömmámorba fuló bevonulástok pompájáról, a felétek áradó szeretet elragadó hevéről és a poéta sziv melegében fogja megfőrószthetni azt a szent napot, melyre mint elsőre fogja reá árasztani a béke áldásának napja az ő aranysugarait.

Csak jöjjetek már vissza, jöjjetek dicső hősök, vitéz kilencesek!

Igló, 1917. aug. 29.

Tellér Gyula
szerkesztő,
a Felvidéki Magyar Irók és Ujságirók
Szövetségének ügyvezető főtitkára.

Az elhagyottak bus táborába...

Minden egy tenger...
Friss vérbe fulnak völgyek, városok.
Pára az élet, porszem az ember
Hol harcok réme egyszer összefog.

Özvegyek, árvák
Jajgatva sirnak feldult partokon.
Boszuló Isten, jöttödet várják,
Tiporjál végig meddő harcokon!

— Mi lesz mi velünk,
Özvegy anyák és árvák Istene?

Könyekbe fullad minden reményünk.
Lesz e az éjnek áldott reggele?

S az elhagyottak
Bus táborába száll az Ur maga.
Halkul a sóhaj, a könnyek fogynak
És felragyog a tenger csillaga.

Az örök, az égi,
Mely győzni fog a dacos gyász felett,
Amelynek utját az Ur vezérli
És győzni fog: az emberszeretet.

1917. *Sárosi Árpád.*

Kopogtató.

Emelhetünk az Isten dicsőitésére egekig érő oltárt, bekerithetjük azt a legértékesebb fémmel, reá rakhatjuk az emberiség összes kincseit és az még sem lesz az Urnak olyan kedves ajándék, mint azok a fillérek, amelyeket pénzünkből juttatunk a háboru legszerencsétlenebbjeinek *a harcosok hátramaradt özvegyeinek és árváinak felsegélyezésére.*

Igen, az Ur előtt a legkedvesebb dolgot cselekszük, amikor segitségükre sietünk azoknak, akiknek fájó szivét mély gyász boritja és sóhajtozó lelküket a kétes jövő feletti kétségbeesés pusztitó árja csapkodja!

A haza jövendő reménységeiről, azokról a csöpségekről gondoskodni, akiktől a gondviselő kezet, az édes apát a háboru vihara elrabolta; az özvegyek harmatos könnyeit letörülni és a háboru okozta sajgó sebre gyógyirt rakni: *ma az igazi érző emberi szív legnemesebb feladata, olyan nemes cselekedet ez, amelynél a koldus fillér is szinaranyá változik.*

Jankovich Ferenc ezredes ur, a hős és nemeslelkü ezredparancsnokunk, — aki ebben a reánk kényszeritett háboruban mindegyik katonájában értékes munkatársát becsüli — a legmelegebb részvétet tanusitja elesett harcosainak hátramaradottjai iránt.

Most ezredünk sorozatos dicsőségteljes győzelmei után mintegy háláját rója le Isten és emberek előtt, amidőn 1916. évi március hó 4-én kelt parancsában azon kérelmet intézte az ezred tisztjeihez és legénységéhez, hogy a 9-es honvéd ezred megboldogult hősei özvegyeinek és árváinak segélyezésére létesitendő alapra adakozzanak, hacsak egy fillért is abból, amit Isten adott.

Ugye bajtársaim igy hallottuk mi:

„Az ezredes ur kötelességének tartja, hogy egy alap létesitésének eszméjét vesse fel, amelyből az ezred hősi halált halt legénysége hozzátartozóinak, a hátramaradt özvegy- és árváknak a hadjárat befejeztével egy bizonyos segély kiutalható legyen, — kötelességünknek tartja az egymást való támogatást, az előre való gondoskodást, — ami azt a biztos megnyugvást fogja megadni, hogy kivettük részünket az emberi szeretet legnemesebb munkájából.“

És annak a fáklyának: a szeretet, a részvét, a könyörület fáklyájának lobogó lángja, amit Jankovich ezredes ur gyujtott lángra, — a lángnak melegitő fénye bevilágitotta lövészárkainkat, behatolt fedezékeinkbe s megdobbantotta a könyörületre szorulókkal együtt érző sziveinket.

A szivből jövő és szivhez szóló keresetlen szavakból álló felhivás lelkes örömre hangolt mindnyájunkat. Igen örülünk, hogy ennek a magasztos eszmének megpenditésével mi is részt vehetünk a sajgó sebek enyhitésében.

Azóta kézről-kézre jár a gyüjtő-persely az isten szabad ege alatt, a fenyő-lomb-sátorban tartott istentiszteleteken, kézből-kézbe jár a persely a kigyózó lövészárkokban s a kérges kéz előszedegeti a zsold megtakaritott filléreit, hogy szent kötelességét teljesitse, az urnak tetsző ajándékot nyujtson, amikor adományaival az irgalmasság testi cselekedetét: az *emberbaráti szeretet legfönségesebb erényét gyakorolja.*

Csörög a bádog persely, gyülnek a fillérek, koronák! Ez a csörgés kellemes hang a fülnek. S azért örömmel sietünk az alapot növelni, adni abból, amit az Isten adott, adni azoknak, akiknek kenyérkeresőjük velünk együtt küzdött, hősiesen harcolt, hogy *Magyarország legyen!*

Sietünk, ha csak egy könycseppet is felszáritani elesett bajtársaink özvegyeinek szemeiből, sietünk hazánk javára megmenteni a bölcsőben csacsogó apróságokat.

Csörög a persely, gyülnek a koronák, növekszik az alap! Fiuk! Ki tudja, nem szorulnak-e majd arra a mi özvegyeink, a mi árváink is?

Nemcsak *kegyeletes kötelességünk*, hanem talán érdekünk is, hogy ez az alap minél tekintélyesebb összeggel záródjék, hogy igy kamataiból minél nagyobb rész jusson az ezred elesettjei után siránkozó árváknak és özvegyeknek.

A „*Kilences honvéd*" cimü verses füzet kiadásának is csupán az volt a célja, *hogy annak tiszta jövedelme az árvák és özvegyek alapjához csatoltassék.*

Egyszerü versek, igénytelen dalok azok, amelyek a harctéren, jó és rossz, vig és bus órákban láttak napvilágot. Szivből s talán szivhez szólnak azok. Nem a birálók részére, hanem a ti könyörületes, *az özvegyek és árvák sorsát átérezni tudó nemes szivetek részére került ki sajtó alól.*

És épen azért fogadjátok azt szivesen. De egy pillanatra sem tévesszétek szem elől, hogy annak megvételével *az árvákat simogatjátok, az özvegyek könnyeit törülitek.* Erős a reményem, hogy ez a kis füzet kedves harctéri emlék lesz előttetek, mert a lövészárokból kerül kezetekbe, aminek minden sorában magunkról, *a kassai kilences honvédekről, az* -- oly sok dicsőséget egybehalmozott — *veressapkás* ezredről nyujt egy-egy emlékvirágot.

Csakis az igazságot pártoló s igy minket segitő *jó Isten áldása kisérheti* még gondolatát is annak, aki a fentebb emlitett célból kiadott verses füzet megvételével hozzájárul *Jankovich* ezredes Urunk által kezdeményezett alapunk növeléséhez.

Tábori posta: 425, 1917 augusztus hó.

Bajtársi szeretettel:

Tárnai Andor
e. é. ő. őrmester.

Az ezred aranykönyvéből.

Becse János honvéd.

1914 októberben vonult be katonai szolgálatra. Mint ujonc, karácsonykor már az ezred kötelékében küzd első megsebesüléséig, 1915. évi április hó 4-ig. 1915 augusztusban az Isonzó-arcvonalon harcol, ahol önként jelentkezik egy olasz tábori őrs — amely nekünk sokat alkalmatlankodik, — felkutatására. Aknamezőn kuszva, leirhatatlan nehézségek között megtalálja a tábori őrs állását, visszatér s néhány társát magához véve, kézi gránáttal megsemmisiti az ellenség fészkét, közben maga megsebesül. A II. oszt. vitézségi éremmel lesz kitüntetve.

Kórházból egyenesen a Galiciában küzdő ezredéhez vonul be, ahol példaképe a bátor, kötelességtudó harcosnak. Minden nehezebb feladatu járőrbe önként jelentkezik s az 1916. junius és juliusi harcokban lelkesitő példaképe tapasztalatlanabb bajtársainak. Kotusownál hátraküldetik lőszerért s midőn visszatérőben észreveszi, hogy jobbról az ellenség saját csapata hátába kerülne, a közelben nyugvó tartalékcsapat parancsnokának jelentést tesz s oly ügyesen vezeti, hogy az ellenséget megsemmisithetik. Bronz vitézs. éremmel lett kitüntetve. Példaképe a bátor, elszánt harcosnak.

*

Apró Ferenc szakaszvezető.

Galiciában történt, Brest-Litowsk bevétele előtt. Az ellenséget egy faluból kivertük, s a falu szélét megszálltuk. Bizony az offenziva alatt konyháink nem birtak mindig a csapattal lépést tartani, s igy említés dolog, hogy a tapasztalt öreg vitéz, ha állása közelében ház állott, — be is nézett abba, nem felejtett e ott valamit a muszka? Apró szakaszvezető is benézett abba a házba, melynek kertjében a lövészárok vonult, s nagy örömére a nagy lengyel szoba asztalán egy nagy tál pecsenye van. Kipróbálja a macskán. s már ő is neki gyürkőzik. midőn a padló alól gyanus nesz üti meg tapasztalt fülét. Egy

pillanat alatt rájön, hogy alatta pince van, s egy öreg harcos szimatjával rögtön meg is találja az ajtót hozzá. Látva, hogy nincs elreteszelve, minden eshetőségre készen két kukoricagránát gyujtózsinorját elrántja, az ajtót kirántja, betaszitja, s mire az ott rejtőző oroszok fegyveröket elsüthetnék, már bennt robban a két kézigránát. Zürzavar, „panye! panye! kiabálás, s Apró szakaszvezető 37 orosz foglyot kisér be a robbanásra odasietö rajával. 10 halott és 8 sebesült muszkát pedig ugy kell elszállitani. A II od, majd más harcokért az I. osztályu ezüst vitézségi éremmel lett kitüntetve.

Álom és valóság.

(Aranka 10 éves iskolás leány késő reggeli órában felébredve, ágyához szólitja özvegy édes anyját és lelkesedéssel elbeszéli neki álmát. Az özvegy asszony, kinek férje, mint 9-es honvéd a puski-i harcokban lelte hősi halálát, elmélázva hallgatja egyetlen árvája szavait s egyes részleteknél megerőltetéssel palástolja fájdalmát.)

Jó reggelt édes jó anyuskám!
Ugy-e, ma soká aludtam?
Bár ne ébredtem volna még fel,
Mert csodás szépet álmodtam.
Jer! Ülj ide ágyam szélére,
Hogy hiven elmondjam neked,
Hol jártam messze idegenben,
Keresztül törve nagy hegyeken,
Mindenütt, hol a dicső honvédek:
A mieink, a hős kilencesek!

Verőfényes virágos nyár volt,
Mit tönkre tett egy bősz vihar:
Háboru tört ki! Nem rettent meg
Mert csakis győzhet — a magyar!
megrazkódott és talpra állott
Egy ezred éves hős nemzet,
Hogy a hadak nagy utján járva
Szebb jövőt hozzon unokákra,
Babért, hirt, fényt a régi nagy névnek:
Mieink is, a hős kilencesek!

A kertek legszebb virágjait
A kilencesekre tüztük,
Tündöklő, áldott zászlójukat
Tölgylevéllel diszitettük
Mi értünk milliószor élni,
Ezerszer meghalni mentek!
„Fel, fel vitézek a csatára
A szent szabadság oltalmára
Mig mi sirtunk, ők igy énekeltek:
A mieink, a hős kilencesek!

Majd egy hosszu, éles fütyülés
S elindult a virágvonat
Kendőnket lengettük utánuk,
Intve utolsó csókokat.
Pár perc . A vonat elrobogott
Szivünk fájt, ajkunk reszketett,
Szerettük volna visszahuzni
S azt a vasbikát összezuzni,
Mikor szemünk elől már eltüntek:
A mieink, a hős kilencesek!

Képzeld, most — mint a sas madárnak —
Erős szárnyam nőtt hirtelen
S utánuk repültem magasan,
Hogy csatáikat kisérjem.
Szárnyaimmal egyre csapkodtam
Dübörgő vonatjuk felett,
— Folyókon át, zord hegyek között,
Hol már a nap is máskép sütött —
Együtt haladtunk: én, a fellegek,
S mieink, a hős kilencesek!

Vonatjuk megállt Most kiszálltak
S rohantak, mint az üldözött:
Tüzbe-vészbe, bátran előre,
Mindmegannyi felkent hősök!
Egyik szemem sirt, másik örült,
Mikor láttam győzelmüket,
S a felhőkből leszóltam nekik:
Fiuk! Szivem telve örömmel,
Szemem egy gyönyörü jövővel,
Csak bátran tovább szürke honvédek,
Mesebeli hősök: kilencesek!

Jó apámat mindenütt láttam;
Elüljárt a többi között.
Nem csüggedt! Vigan rohamozott,
Lelkéből a bosszu ömlött
E rémes látvány megborzasztott
S leszálltam, mert elszéditett
Nyomban álom ringatta lelkem,
Aludtam hosszan, édesdeden,
Mig a gazt tiporva tovább mentek:
A mieink, a hős kilencesek!

Egyszer csak hő égette ajkam,
Egy hosszu, forró, édes csók!
E csók volt, mi édes álmomból
Örömömre felriasztott

Drága jó anyuskám, gondold csak
Ki volt, ki csókolt engemet?!
Felejthetetlen édes apám,
Ki ijedten tekintett rám .
S közrefogtak véres honvédek
A mieink, a hős kilencesek!

Bosszusan kérdezé jó apám:
„Arankám, hogy jöttél ide?"
Majd szeliden átölelt s igy szólt:
„Térj vissza anyád ölébe."
Mond neki, nincs bajom, jól vagyok,
Ne sirjatok, reméljetek!
Nem messze az a boldog óra,
Mikor megjövünk otthonunkba
Munkálni az édes anyaföldet,
Ezer poklot élt hős kilencesek!

Menj szaporán lelkem, gyermekem,
Mert itt a föld most pokol lesz!
Itt fog eldülni a nagy kérdés,
Vajjon a sors kinek kedvez?!
Kelj szárnyra, repülj nyilsebesen!
Isten velem és ti veletek!
Megyünk! A pillanat is drága,
Csak még egy csókot utamra!
És verejtékezve tovább mentek:
A mieink, a hős kilencesek!

Ez a csók vonzott utána,
E csókban sok rossz sejtelem .
Szárnyat bontottam s már ismét
A felhőkkel ölelkeztem.
Dehogy is tértem volna vissza,
A kiváncsiság égetett:
Hogy fognak csudákat müvelni,
A földön poklot teremteni,
Vérrel öntözni a zöld mezőket
A fehérleikü hős kilencesek!

Igen, itt volt a pokol és menny!
Itt volt a megváltó csoda!
Gorlicénél csapott le az ég
Pusztitó, tüzes angyala
Átperzselt véren és könnyeken,
Átjárt minden szivet lelket,
A honszeretet tüzcsóvája,
S népeket ejt bámulatba!
Sorsdöntő napokat teremtettek:
Mieink is, a hős kilencesek!

Anyuskám, ajk nem mondhatja el:
Mikor a Puski nyeregbe,
A halált — mint a zápor — szórta
Rezseg és Bocskor ütege .
Ember, ember mellett állt és hullt,
S jöttek helyükbe uj ezrek!
Halálhörgés, orditás hangzott,
Az ellenvér ömlött, patakzott,
„Megfogyva bár, de törve nem", győztek;
A mieink, a hős kilencesek!

Jaroslau, Wietlin, Szurohow,
Pünkösdi piros láng napok!
Győznünk kell! Ez a vasakarat
A velőbe, szivbe hatott
Rombolás, borzalmas öldöklés
Hasitá a nappalt, éjjelt,
Lángtenger ömlött a föld testén,
S az ellen tizszeres erején
Ismét áttörve, ujabban győztek
A mieink, a hős kilencesek!

Győzni kell! Ebben a mély hitben
Tovább törtettek: előre!
Kalnikownál csak nőtt a vihar,
Cikkázott az ágyuk tüze.
Halálcsókot lehelt a golyó,
A rajtától a föld rengett!
A boszuálló végzet lelke
Az ellent itt is utól érte.
A gyáva rész futott, — üzték őket
A mieink, a hős kilencesek!

Győzni fogunk! E szent reményben
Rontottak véresen előbbre!
Az ármánynak pusztulnia kell,
Jöhet egyre száz egyszerre!
Kolipinnál ott a tömeghad,
Ismét sujtja őket a végzet,
Millió sátánt apritva
Gaz testét ököllel is zuzva
Az igazság erejével győztek:
A mieink, a hős kilencesek!

Ágyuk eget rázó zengése
Hajszolta az ellent tovább,
Láng, üszök, romok közt menekült
Vesztve uj reményt: Dobrinkát.
A vas-, viz-, aknázott erőd:
Kobilány is már elesett
S ezzel a kapu tárva-nyitva
Az orosz szépség: Breszt-Litovszkba:
Zsarnok földre lépni siettek:
A mieink, a hős kilencesek!

Anyuskám, tündér menet volt,
Midőn a Bugon áthaladt
Bandaszóra lépve, dalolva,
A győzelmes Hadfy had.
A folyó megállt és bámulta

A veressapkás ezredet,
Csodálta Molnár tábornokot,
Az ezredest: Jankovichot
S hullámot vert, mikor éljeneztek:
A mieink, a hős kilencesek!

Imára virágzott ajakam
Mikor már a várban voltak,
Hová a nagy ősök szelleme
Vezette dicső utjukat,
Megfékezni azt a vad csordát,
Mely átokként fenyegetett
S ebből a gigászi munkából,
Hazánk örökszép hajnalából
Hittel-vérrel áldozva részt kértek:
A mieink, a hős kilencesek!

De örömöm bú-bánatra vált,
Mert nem láttam a sok között
A mi drága jó apukánkat
Ki rendületlenül küzdött
Rögtön leszálltam végigjárni
A kegyeletes helyeket,
Hol bevégezték munkájukat,
Vérrel szolgálták hazájukat
Édes apám és a többiek:
A mieink, a hős kilencesek!

Visszatértem azon az uton,
Amelyen csak babért arattak.
Itt is, ott is bólingattak felém
Büszkén nőtt árvalányhajak.
Minden szál a hősi vérből sarjadt
Megjelölni azt a drága földet,
Hol tért az ellen áldozata
Hősi halállal nyugalomra,
Hátra hagyván bús árvát, özvegyet:
A mieink, a hős kilencesek!

S szálankint gomolyagba szedve
Guritottam magam előtt.
A gomolyag hosszu utamon
Mint a lavina nőttön-nőtt
A Puski nyeregnél találtam
A leghosszabbat, legszebbet,
Mit nefelejts övezett körül,
S kis kelyhe ezt súgta szelidül:
E helyen apád és többen elestek:
A mieink, a hős kilencesek!

Drága apám kedvelt virágját
Felszedve hajamba tüztem,
Az árvalányhaj szálat pedig
Sajgó keblembe rejtettem.
És siettem vissza karodba,
Megvigasztalni szivedet . . .
Majd kiálltam a Fő utcára,
A járó-kelőkhöz igy szólva:
Kérem, árvalányhajat vegyenek,
Segitsék az árvát, az özvegyet

Azt a pénzt, amit érte adnak:
Az özvegyek, árvák kapják,
Akik a kilences ezredben
Vesztettek férjet és apát.
Nyiljon ki minden szív és erszény,
S száritsák fel a könnyeket,
Hogy kik oly sok diadal után
Hazánkért meghaltak oly korán,
Gondok nélkül, csendben piheńjenek:
A mieink, a hős kilencesek!

S pengett a réz, czüst, arany.
Kosaram pénzzel volt tele .
Gazdát talált az árvalányhaj
Szivem, lelkem örömére
Most utra keltem a nagy kinccsel
Gyógyitani a sziveket,
De a nagy súly alatt elestem
S ime álmomból felébredtem
Panasszal, mert soha nem lehetek
Honvédja a kilences ezrednek!"

«Álmod nagy része, kis Arankám
Valóra vált — szólt az anya —
Nagyobb örömöm, mint bánatom,
Mely most szivemnek lakója,
Öröm: hogy dicsőn harcolt ő is,
Ott, hol már kezdetben győztek,
Bánat: hogy nem lesz már miköztünk,
Mikor egy uj életet kezdünk, —
Akkor, ha véglegesen győznek
Mieink is, a hős kilencesek!

Nem haltak meg a dicső hősök,
Csak megpihennek, nyugosznak,
Hősi haláluk csak átjáró,
Melyen mindenki áthalad
Oda, hol örök hajnal honol,
Ragyogóbb, dicsőbb az élet
Emlékek avarján bolyongva,
Az elesetteket siratva
Várjuk a vigaszt, mig hazajönnek:
A többiek, a hős kilencesek!»

«Lásd anyuskám — felelt Aranka —
Hiszen én is árva vagyok,
Te meg özvegy! Egy hős kilencest
Veled együtt megsiratok.
De semmi aggódás anyuskám,

Az Isten minket is szeret,
Ránk terjszeti áldásos jobbját,
Nem hagyja az özvegyet, árvát,
Kikért ott fenn ők is könyörögnek:
A mieink, a hős kilencesek.

Siess Anyuskám öltöztetni,
Add rám a fekete ruhát,
Hajamba tűzz kék nefelejtset
S egy árvalányhaj szép szálát,
Kezembe perselyemet tartva
Az iskolába sietek
És társaimat igy kérem:
A hadi árvák- és özvegyeken
Barátnőim ti is segitsetek,
Hiszen megérdemlik a kilencesek!

Adjatok kedveseim abból,
Mit nektek az Isten adott —
Azoknak, akiket a munkás kéz
Árván, nyomorban itthagyott.
Adjatok, hacsak egy fillért is
A szerencsétlen lelkeknek,
Hogy — kik e szent hazát mentették,
Megóvták mindnyájunk jólétét —
Miattuk ott lenn ne keseregjenek:
A mieink, a hős kilencesek!

A réz, ezüst és arany helyett,
Amit álmomban gyüjtöttem
— Megtoldva néhány koronámmal —
Az ezredesnek elviszem,
Ki magasztos célt testesit:
Egy szép alapot létesit,
Hogy a kassai kilencesek
Elesett dicső hőseinek
Árváit és özvegyeit
A nyomorból felsegitse,
Könnyeiket letörülje.

Az ezredes úrhoz belépve
Jelentkezem és igy szólok:
Ezredes Úr! Apám elesett!
Igy hát én is árva vagyok.
Tudom, hogy mi az árva sorsa,
Apa nélkül mi az élet —
S még sem csüggedek, mert az Isten
Teremtett nemes szivelet!
Perselyem is tele van pénzzel,
Gyüjtöttem és én is adtam
S most azért bátorkodtam ide,
Hogy az összeget átnyujtsam.
Ezredes Úr! Alázattal kérem
Vegye át e kis adományt tőlem
És segitse abból az árvákat, özvegyeket,
Akik velem is siratnak
Dicső honvédeket,
Kilences hősöket.
És még hozok sokat, nagyon sokat
— Örömére a legszebb ünnepnek —
Mikor végleg győztek és itthon lesznek:
A mieink, a hős kilencesek!»

Tárnai Andor.

Innen—onnan.

Halálfejes nőkatonák.

Torgowajában, Pétervárott, egy szürke ház előtt fiatal katona áll, állig fegyverben. Őrszem, ragyogó uniformisban, csupasz és lányos arca van a katonának, akiről meg is lehet állapitani, hogy valóban a gyöngébb nemhez tartozik, a *Halál-osztagának* tagja s ez az osztag kizárólag nőkből áll. A nők, akik a kosztümöt katonaruhával cserélték föl, nem idősebbek 18 24 esztendőnél, katonáskodásukat komolyan kell venni. Szent komolysággal fogják föl ők is hivatásukat. A férfiakhoz hasonlóan, ők is részt akarnak venni a háboru fáradalmaiban és veszedelmeiben.

A Birsejiva Vjedomoszti egyik munkatársának — mint lapjában irja — sikerült bepillantania a rejtelmes szürke ház falai közé. Impresszióiról a következőkben ad számot: Az őrszem egy kis homokos térre vezetett, ahol az osztag tagjait szerény munka közben találtam. Átszellemült arcok ragyogtak a munkahelyiségből. Intelligensek ezek a nők. Egy részük egyetemi hallgatónőkből, más részük ápolónőkből rekrutálódott. Nemcsak orosz nők: lett, eszt, zsidó, sőt angol nők is sorakoznak az osztagban. Botskareva asszony vezényszavait már messziről hallani lehetett. Botskareva asszony, aki altiszti uniformist hord csak, lelke a Halál Osztagának. Haditapasztalatait most itt érvényesiti. O tudniillik már valóban volt künn a fronton, kétszer meg is sebesült s mellén két Szentgyörgy-kereszt ékeskedik.

Spártai módszer szerint tanulják ki itt a nők a haditudományt. Az osztag tagjainak a kaszárnyában kell lakniok. A gárda kaszárnyájából kapják a kosztot, ami bizonyára kevésbbé füszeres, mint aminőhöz a hölgyek hozzászoktak. Az asztalnál nyoma sincs a fesztelen hangulatnak. Ha itt-ott fölcsendül egy kacaj, Botskareva asszony intő szava azonnal fölharsan: »Csend legyen, nem vagyunk bazárban!« És nyomban komolyra változnak az arcok.

Valamennyi nő-katona falócán alszik s vékony

daróctakaróval takaródzik. Matracok nincsenek, hiszen ez elpuhulásra vezetne. Reggel öt órakor kezdődik a munka. Nincs pihenés, nincs szünet Szabadságlevelek nem adatnak. Aki mégis elhagyja a kaszárnyát, bizonyos, hogy hivatalos uton jár. Civilruhát soha sem szabad ölteniök. Ha az osztag hölgyei rokonaikat akarják látni, az csak a kaszárnya falain belül történhetik meg s e látogatás is csak rövid ideig tarthat.

A Halál Osztagának létszáma 250 „ember". Nem vesznek föl többet, noha jelentkező rengeteg akad.

Nekünk nincs tartalékra székségünk, — mondta egy ujságirónak Botskareva asszony mi meghalni megyünk a frontra. Másoknak most már szabad elhatározásuktól függ, követnek-e bennünket.

Minden héten egyszer megjelenik a borbély a a katonák között.

— Egyes számu gép! — kommandiroz Botskareva asszony. — Aki ellenszegül, lépjen elő!

Néhányan, akiknek haja nem lett egészen rövid, előlépnek.

Szégyeljétek magatokat! — rivall rájuk Botskareva asszony. Gyalázatos koketteria, amit müveltek.

A Halál-osztagának katonái juliusban indultak a frontra és Smorgonjenál estek át a tüzkeresztségen, melyben Botskareva asszony és adjutánsa Skrydlova hadnagy megsebesültek.

Az első csatában 20 halottja, 150 sebesültje lett a Halálfejes nő-osztagnak, nyolcan pedig fogságunkba jutottak.

ERDÉLY.

Bekövetkezett, amiről sejtelmek beszéltek, ami hét esztendőn keresztül titkon élt és érlelődött ellenségeink szivében: *a román hadüzenet*. A vészt, a vihart jelző Nemere szele elemi erővel utat tört magának szikla börtönéből, az őserdők évszázados csöndjét, a kristályvizü patakok nyugodt csobogását, vadállatok sötét rejtekeit, csicsergő madarak csendes fészkét, izzó szele fölzavarta. Ágakat csörtetve, felhőket kavarva, őserdők évszázados tölgyeit derékba törve, gyökerestől kicsavarva megy a vadvihar Nyugat felé, ahol a székely gazda nyugodt, csendes békeségben gyüjti, szedi és hordja be Isten áldását. A fuvallat titokzatossága, felhők meg nem szokott járása, erdők kisérteties zugása balsejtelemmel tölti el keblét s már is tudja: veszely fenyegeti a székely határokat, közel az ellen.

S nem is csalódik, a Nemere zugó szele vihart jelent, vihart, mely a magyar nemzet ezer éves fáját derékban törni, gyökéréből kicsavarni akarja.

Kemény harcok, véres rohamok dulnak a Zlota-Lipa partján, kemény harcot viv. véres rohamokat visszaver a 9-es honvéd, amikor a Nemere vésztjosló szele elhat messzi tájra, a Zlota-Lipa partja, a 9-es táborba: *hadat üzent az oláh, a hitszegő ellen átlépte a határt, Erdély történelmi földje segitségért kiált!*

Egy titkos vágy, egy benső óhaj lengi át a harcban álló, a Galiciát védő 9-es honvédet: menni, sietni, sasok szárnyán repülni testvérhazánk, testvérnemzetünk védelmére, vagy már talán felszabaditására.

Robog a vonat, a lelkesedéstől, az áruló, a hitszegő oláh elleni harci vágytól átitatott 9-es honvéddel Erdély felé. Jönnek a menekültek, zsufolt vonatokon, könnytelt szemmel, félelemtől, rettegéstől eltorzult arccal, de felvidulnak az arcok, mosolyognak a könnyes szemek, amikor látják a vigan harczba, felszabaditó harcba induló honvédet; bizalmat önt a 9-es honvéd a már-már csüggedő szivekbe, csak egy kérés, egy néma könyörgés olvasható le a szegény sors-sujtott nép arcáról: *siessetek fiuk!*

A lelki megkönnyebbülés, az elfojtott sóhaj, mely azt látszott mondani: Titeket vár-

tunk, benneteket reméltünk, erőtökben, szivetekben bizunk!" — fogadta és kisérte az ezredet városban és faluban. Diadalmenet nem lehet szebb, nem lehet fölemelőbb, mint a 9-ik ezred erdélyi felvonulása: diadalkapuk emelkedtek, de a nép szivéből emelve, a nép szeretetével összeróva, örült és örvendezett a gyermek a délceg fiuk láttán, mert ösztönszerüleg érezte, hogy ezek valami bajtól, valami veszélytől fogják megvédeni, sirt és könnyezett az öreg és agg, mert emlékek éledtek, vágyak ébredtek benne.

A magyar népnek, a magyar nemzetnek a honvédbe vetett törhetetlen bizalmától hevitve, megy a 9-es baka Erdély mezőségein, Erdély hegyein és erdein keresztül, megy az ellenség elébe. Nem tudni még, hol lesz a találkozó, hol kell az erőket összemérni, a Marosnál-e, vagy a havasokban, csak egy a biztos: *hogy a honszeretetnek, a családi tüzhelyt, a családi fészket védőnek győzedelmeskednie kell a hitszegő, az álnok ellenség felett.*

Festői vidéken a felhőkbe burkolt *Bekecs* hegyen, *Parajd*, *Szováta* kies fekvésü, havasi legelőtől, fenyvesektől illatozó táján tüntek elő az oláh előörsök, itt állt meg a 9-es ezred, hogy felvegye a harcot. Három napos kemény, véres harca az ezrednek, romlása volt az oláhnak, ereje megtörött, elbizakodottsága szirtre talált a 9-es honvédben. A három napos harc eredménye Erdély felszabaditása, melynek élő tanubizonysága a jelen és jövő számára, a *Bekecs hegyi* kis temető huszonkilenc sirdombjának s a zöldelő hantok közt intőjel gyanánt álló keresztfa, rajta a dicsőséget, a buzditást hirdető szavakkal: *Ne tovább! itt a kassai kilences honvédek állottak őrt!*

ADAKOZZUNK az elesett hősök özvegyei és árvái javára!

TÁRCA.

.....

Mikor az ágyuk pihennek...

(Kivonat egy önkéntes 1915. évi naplójából.)

... Álmodj, aludj piciny magzata apádnak; kis gyermek-eszednek játékként tünjön fel a kép, mit mamácskád könnyes szemmel, hasadó szivvel regél; s te regélő, adj szabad folyást könnyeidnek s légy büszke, hogy férjed dicső csatáknak dicső harcosa; s te ara, gyöngy könnyeidnek patakzásánál várjad, lessed lelked felét: vőlegényedet, ki mint félisten állja, türi a harcot, ki most talán vérének legnemesebb részét önti a fehér hólepelre — érted s hazájáért; s ti többiek, kiket otthon késztet munkálkodni a kötelesség, gondoljatok az értetek küzdő hadfiakra; s te haza, te szép, te szent Magyarország, várd haza minden katonafiad a kitüntetések legszebb érdemével!.

Fehér, szép téli reggel volt, midőn fedezékem először hagytam el, hogy némi terepszemlét tartva, fogalmat tudjak magamnak alkotni egy ellenséggel szemben lévő pozicióról. Uj háborus dolgok és érdekességek közé beékelve, kedvvel róttam lépteim földalá s a tőlünk az ellenséghez rőppenő ritka ágyutüz hatásán és találásán töprengve, e külvilágtól izolált helyen elgondolkodva bandukoltam a tájat és elmélkedtem egy világ legnagyobb drámáján, amelynek immáron egyik jelenetében a szin előttem hóval fedetten áll.

Honvédeink, a »vékony lábu ördögök« vigan ásták fedezékeiket, az én lelkemre is a vigság mámora ült s midőn az ágyuk pihennek, az ezred minden tisztje vigadva alkot és fekete pontot tesz a tegnap után. Ilyenkor valami bufeledtetőre van a kebelnek szüksége, valami mókás bolondozásra, melynek hatásán percre is levesse a lélek a fásultságát, hogy megszabaduljon a már kitartással megvivott nagy csaták nyomasztó nyüge alól. Ki nem értené meg ilyenkor az átmenetet az ágyukoncertből a földalatti koncert rendezéséhez? A müsor már összeállitva: a mai estét prológ, monológ, hegedü-szóló, szavalat s a század dalkarának éneke variálja.

A lövészárok egy pihenőtermében — mely a tábori »telefonhirmondó« is már együtt vagyunk a harctér müvészei. Torokkőszörülés, hegedünyifogtatás, akár egy fővárosi szalonklubban. Majd telefonjelzés. 6 óra. A koncert kezdődik. Az egész zászlóalj minden telefonkagyiója kézben, még a hadoszály-

HONVÉD.

Irta **Dr. Funder Frigyes.**

Békében a honvédcsapat egy ismeretlen fogalom volt az osztrákok előtt, mert ezek soha nem voltak mint más magyar ezredek, osztrák helyőrségben, de még hadgyakorlatokon is ritkán vettek részt honvédcsapatok. A honvédeket leginkább csak a parlamenti tudósitásokból ismerték és csak azt tudták róluk hogy a hadseregben egyenranguak az osztrák »Landwehr«-ekkel. Ez volt minden, amit az osztrákok a honvédről tudtak. A honvéd szelleméről, különleges tulajdonságairól, a más csapatokkal való együttműködéséről csak halvány fogalmuk volt. A magyar nép, melyből a honvéd regrutálódik, nagyobbrészt az alföldi tájakról származik, egészen más életmóddal, szokásokkal, nemzeti érzelmekkel és más szociális nézetekkel rendelkezik, mint az osztrák.

Mint ahogy a végtelen nagy és dustermésü magyar alföld különbözik a hegyes vidéktől, melynek minden talpalatnyi földje megmiveltetik, ugyanigy meg kell küiönböztetni az alföldi lakókat az osztrák hegyi lakóktól, a cseh erdők telepitvényeseitől.

Ezen sokoldalu különbözet a mostani világháboruban érvényre jutott. A próba érdekfeszitő és tisztán katonai szempontból roppant érdekes volt. E világháboru volt ismertetője e próbának, soha nem remélt mértékben.

E sorok természetesen nem a honvédcsapatok magasztalását vagy tuldicsőitését szolgálják, hanem csakis néhány karakterisztikus esetet vázoluak, néhány képet a táborból, a harctér közeli megfigyeléseiből.

Az Erdélybe betört román horda a megkezdett offenziva alkalmával a Csiki hegyekből gyors tempóban ki lett vetve. Az Uzvölgyét oly gyorsasággal üritette ki, hogy az előkészitett állásait sem tudta használni, hanyatt-homlok szaladt Moldva felé és csak a határon tul állapodott meg, mely óriási őserdőkkel, magas hegyekkel és mély völgyekkel van körülvéve. Az Uz völgye is ilyen mélyfekvésü hasadék, helyenként nagyon keskeny emelkedésekből áll. Annakidején egy borzalmasan rossz talaju útvezetett a román határ felé. Az agyagos föld minden eső után tengelyig elnyelte a kocsi kerekeit.

December havában az ellenség e helyen két hadosztálynál nagyobb erőt összpontositott, melyek két különböző hadtesthez tartoztak. Mind friss és ujonnan felszerelt csapat, melyeket Déloroszországból hoztak ide, hogy a kétségbeesett románokat a kátyuból kihuzzák.

---

parancsnok ur is kiváncsi: szerette a dalt s a vidám fiukat. Dicsérettel és elismeréssel vegyest peregtek a számok. A hatás teljes. Szinte feledjük, hogy nyakunk közé csepeg a gerendákról a viz s hogy nyirkos, földalatti oduban vakondok vagyunk s hogy a muszka gránátja a nyakunk közé szórhatja fene sziporkáit... Ilyen a magyar!... Tegnap csodával mentette életét a rettenetes ütközet irtózatos tüzéből, ma már mulat, vigad, mikéntha hadtestek védnék életét oly nyugodtan, egy őrizetlen, rongyos földbevájt oduban, De hejszen, kezdjen csak a muszka, a koncert biztosan pokoli lesz.

Nagy csaták hősei vagyunk lent testvériségben; szivünket a legmagasabb regiszterig emeli a legénységből összeállitott dalkar jó hazai dala s szinte extázisba ejti az embert az ajkukról csattanó dal: »Föl, föl, vitézek a csatára...« s mily hős fiuk, mily névtelen nagy hősök, akik nemcsak a dalolásban, de a csatában is »föl, föl!« viselték magukat.

Másnap — mintha bizony fegyverszünetet adtunk volna azoknak az elvetemült kaukázusi muszkáknak s a feketeképü tatároknak — oly csöndesség volt. Egyedül a tüzérségünk nyugtalanitotta őket. Magaslatunkon szünet nélkül esett a hó, melyet kegyetlenül csapdosott arcunkhoz az északi szél. Egyre tartott a födözékásás, erdőirtás a házak bontása. Vigan munkálkodtak a fiuk. Reggelire jó fekete kávét, ebédre levest hussal, uzsonnára disznóhust kaptak. Miért lennének levertek? Legyenek a muszkák! Épen tegnap tizennégy akasztotta fel magát bánatos éhségében a szomszédos erdőben. A mieink olyanok, mint a makk. Félnek is tőlük a muszkák. »Szüknadrágosoknak« hivják, pedig ők a »vörössapkások« utódai.

Esténkint jó pihenőt nyujt a föld belseje, ahol néha a hadmüveletek psychejébe tekint az ember. Mily sziklavár a kis embereknek ama nagy alkotása. Mennyi verejték gördül a maga egyszerüségében fenkölt katonaarcon, mily furás-faragás kell az ily alkotáshoz, mennyi lélekerő, mennyi energia kegyetlen, zord időben, mily lángoló hazaszeretet az ily munkálatok kibirásához. És ime, ma már poziciónk oly kitünő, mint amily kitünőek parancsnokaink. Hogy mennyi sokoldalu tehetséggel kell egy századparancsnoknak felruházva lennie, azt el sem hinné az ember.

Ha ütközet van, vas katonának kell lennie. Ha pihen az acélsüvités, akkor megdicséri katonáit, igyekszik egyszerü lenni, hogy mindenki szivét megnyerje, büszkén és szépen magyaráz; megkoszoruzza

Az Uz- és Csobánosvölgyét honvédek és csekélyszámu más gyalogság — a szomszédos német csapatokra támaszkodva — tartották megszállva. 30000 lépésnyire 8 zászlóali állt itt, melyek a novemberi harcok és erős üldözési menetelések következtében 6000 puskaszámra apadtak s igy sikerült a nagy orosz tulerőnek december 23-án az 1340 méter magas *Magyaros* * határgerinceit visszafoglalni.

A Magyaros egy meredek, ormáig bükkfával benőtt kup, mely az egész hegyláncolatot uralja Közvetlen a Magyaros-tető mellett délfelé az 1224 magaslatig huzódik a »Lapos« nevü erdős magaslat, az északnyugat felé eső hegyháttal, az 1358 méter magas »Söverjes«-sel és az ezzel kapcsolatos »Sátorkő«-vel. Itt állapodtak meg az oroszok, ahol megfelelő géppuskával és ágyuval erősen beásták magukat és ugy éltek ebben a szép erdős magaslaton, — ahonnan az egész vidék szépen belátható és az Uz- és Csobános-völgybe vezető utakra gyönyörü kilátás nyilik, — mint Ádám ölében. Az állásuk tényleg ideális volt. Azok előtt meredek letarolt erdők huzódtak, ahová csak 4 keskeny hegyháton lehetett eljutni, melyek azonban nagyon meredekek és könnyen áttekinthetők. Ezenfelül magas hó boritotta a magaslatokat, melyeknek a mélységből való megközelitése a mély és tagozott hegyszakadékokon az erősen beásott ellenséghez szinte lehetetlennek látszott. Csapataink kapocsszerüen behajlitott állásaikban a *Lapos*, *Magyaros* és *Söverjes* magaslatok oldalain tartották magukat. Teljesen ki voltak merülve.

Az egyes zászlóaljak az erős harcok következtében, melyeket az oroszok ellen vivtak, 240—400 emberre apadtak, ötszörös tulerővel szemben álltak, melyek a magaslati állásaikból szünetlenül előretörni igyekeztek, ezenfelül vonataink a szük utakon, melyek állandó ellenséges tüz alatt állottak, nagy nehézségekkel tudtak előrejutni, ugy, hogy csapataink sok nélkülözéseknek voltak kitéve.

E kimerült csapatok mindamellett a legnagyobb elszántsággal és halálmegvetéssel tartották az állást decembertől márciusig. A muszka ugy állt e magaslatokon, mint egy őrtorony a hegyrengetegben és már nagyon kényelmesen kezdte magát itt érezni. Elhatároztatott, hogy onnan ki fogjuk szoritani.

A 9„ 10. és 16. ezred honvédeinek jutott a feladat, hogy a Magyarost megrohamozzák. Ezekhez beosztatott 2 század gyalogság a 9 es Landwehrezredből, egy géppuskás század a linzi 35. Landwehrezredből. Ez egy elsőrangu hegyitervezet volt, mely ugy a vezetőktől, mint a legénységtől a legnagyobb ügyességet követelte. Ez időben a talaj keményre volt fagyva, a hegyoldalak oly simák voltak, mint az üveg. Minden ágyút és löveget a közelbe kellett

* Székely nyelven Magyaros, de tulajdonképen *Mogyorós*. Erdélyben több névrokona van a Magyarosnak, amelyek közül ez a leghiresebb. Szerk.

---

babérszavakkal a bátor bajtársakat és eltemeti a hősi halált nyerteket. Talán könnyezik is? Szeme végigsiklik a hadfikon. Talán a legkedvesebb arc hiányzik közülök?.. Ki tudja?... Jó megfigyelés után veszi észre az ember, hogy ő igazi atya, a katonák édes atyja!...

Néha mérnök: midőn uj poziciót kell készitenie; máskor piktor: ha vázlat kell a terepről; ha pedig nyugalom és csendesség van, vigan hullajtja bonbonként élceit s a harctéri ripacstársulat legkitünőbb igazgatójává vedlik. Igy fonódnak, kapcsolódnak a változatosságok láncai. Ő, ki otthon a plüss diványon sem érezte mindig jól magát, most megelégedetten nyujtózkodik a földalatti priccsen. És mennyi, mennyi variációja a kombinációknak vonul föl garmadával, annak: se szeri, se száma.

Tegnap monoton egykedvüség, csendes rezignáció ülte az arcokat. Reggel valami fekete homály, valami fekete várakozás lebegett a ködképen. Később bontakozott ki az arcokon a derü fénye, ma vasárnapra keltünk. A hős Titanok, mint Goliat, végzik helyzetváltozásukat s Tél-apó kegyetlenül rázta hószakállát, melyből — mint nyárban a záporeső, — hullott sürün a hó.

Mintha kietlen, néma táj lenne a harctér, miként elhagyott várnak a romja, amelybe — mint a középkorban, — csak olykor tér meg a várur, hangtalan testőreivel. Óh! nagyszerüen néma kép!.. Remek, mint sarktáj, melybe bübájosan hinti sugarát a sarki fény. Fölemelő, nemes látvány, melyet szentté avat a mai ünnep: a *vasárnap*.

Vezess érzelmem! Jöjj, kalandozz, zarándokolj velem te pogánya világnak: lelkem és nézd hangtalan hevességgel, lüktető szivedd el a misét, melyet Isten szabad ege alatt, szakadó hóviharban, orgonaszó helyett ágyudörgés között végez a páter.

Mindenkinek van szerette, mindenkinek van kiért imádkozni!...

A Hazaszeretet és Királyhüség lelkünkbe plántálja mindannyiunknak a kitartást, az istenfélelmet: rettentő csaták büszke harcosai, ágyudörgés és irtózatos golyósüvités között is — ideg nélkül álljuk a harcot és türjük a keresztüzeknek minden fázisát s megihletett arccal, könnyvisszafojtva, szakadó hóban, kalaplevéve állunk a tábori oltár előtt!...

Nincs oly Bazilika, oly Mátyástemplom, melyből őszintébb fohász szállott volna a magyarok Istenéhez, amelyből tisztábban szállott volna az ima:

»Isten segitsd diadalra a magyart!

hozni, mert a legközelebbi vasuti vonal innen 40 kilométernyi távolságra van, emellett az Uz völgyébe vezető ut a legképtelenebb állapotban volt. Maga egy nehéz aknavetőgránát egy tehervivő állatnak való teher volt és miután ilyen 60 aknavetőt állitottak az állásba és mindegyik 60 löveget kapott, igy e fegyvernem részére egyedül ezrekre menő teherhordó állat vált szükségessé. Miután az Uzvölgy állandóan ellenséges tüz alatt állott, igy a szállitás csak az éj leple alatt történhetett. A meredek hegyekbe több mint félszáz ágyut az ellenség megfigyelésének ellenére is felvontattak.

Az orosz mindezekkel nem sokat törődött. Ő a Magyarostetőről nyugodtan megfigyelte azt, mint alakulnak éjszakáról éjszakára ujabb fedezékek és futóárkok, mert e meredek hegyoldalon teljesen lehetetlennek tartott egy komoly támadást, támaszkodva az ő természetes védőművére, a meredek magaslatok megmászhatatlanságára, a jól beépitett géppuskáira, erős állására, melyben a tulerőben lévő csapatai be voltak ásva és még arra is, hogy a felvezető utakat vaszáporral el tudta árasztani.

A Magyaros-tetőn lévő orosz parancsnokság azonban nem ismerte a honvédet; nem tudta azt, hogy a puszta fiai ezek és a háborusdit a hegyekben is tanulták és nem tudta azt sem, hogy ez a győzelemittas magyar csapat a roham hevében még a legrosszabb körülmények között is legyőz minden akadályt.

Március 8-án reggel 8 órakor megkezdődött az ágyudörgés és az aknavetők müködése. A levegőben és erdőkben fülsiketitő zugás vette kezdetét, mely e vasesőben a magaslaton lévő bükkfaerdőt néhány másodperc alatt apró darabokra törte, a kopár helyek pedig agyagos izlandi Geysirekhez hasonlóan füstöltek a puskaportól. A támadás 11 órára volt elrendelve. Már $^3/_4$11 órakor törtek ki a honvéd rohamcsapatok az ellenséges állások felé, a támadási vágy idő előtti ugrásra késztette a honvédeket, akik kisebb csoportokba verődve, a tüzérség müködése alatt méteres hóban kusztak fölfelé a meredek lejtőn, ugy, hogy meglepő gyorsasággal tulhaladták az utolsó lejtőt, felkészülve a támadásra. Az ellenség a tüzérségi orkán által előidézett ijedtségtől még fel sem ocsudott, amikor a rohamoszlopok első kézigránátjai már árkaikban robbantak. Az első támadás a Magyarostól északnyugatra fekvő *Névtelen*-kup ellen intéztetett és egynéhány méter széles kopár hegyhátra kiterjeszkedett. Hogy itt egész megközelitve az ellenséges géppuskás állásokat, e keskeny sávon siker koronázta a támadást, ez a megfoghatatlan és elsőrangu csapatok rendkivüli ügyességének tudható be, melyeknek tánykedése a számitásokat messze tulhaladja.

Március 8-án a déli órákban az egész Magyarostető a mi kezünkön volt. A zsákmány eredménye: 1004 orosz fogoly, 6 akna- és gránátvető és nagy tömeg munició, amit az ellenség véres veresége tetőzött. A mi veszteségeink ennek ellenében nagyon csekélyek voltak, ami a támadás körültekintő és föltétlen eredményt biztositó előkészületeinek tulajdonitható.

Ennek megvilágitására legyen fölemlitve, hogy a támadó jobbszárnynak 18 halottja és 30 sebesültje volt. Fogságunkba jutott orosz tisztek felzaklatott idegeik lecsillapitására antipirint kértek, kik közül az egyik, ki magánkivül volt és reszketett, ily szavakra fakadt: »Votre Artillerie c'est terrible«.

A Magyaros-tető visszahóditása oly fontos volt, hogy a támadás sikere érdekében a Magyaroshoz hasonló terepen a támadási gyakorlatok heteket vettek igénybe s oly pontosan volt kidolgozva a támadás terve, hogy minden egyes ember teljesen tisztában volt kötelességével, minden egyes lépésével.

A következő napokban az oroszok igen elkeseredett ellentámadást intéztek, amire a 9-es honvédek állását szemelték ki, de támadásuk teljesen eredménytelen maradt. A Magyaros-tető az oroszok részére végleg elveszett s ezzel együtt azon reménységük is, hogy az *Uz-* és *Csobános-völgybe* bejuthassanak.

Az oroszok a magyarosi vereség után, ami közvetlen az orosz forradalom kitörése előtt érte őket, kénytelenek voltak lemondani arról, hogy az Erdély—román fronton ujabb és komolyabb támadást intézzenek állásaink ellen.

Támadásunk után teljes győzelmünk emlékére a Magyaros oldalát képező két névtelen kupnak egyikét felséges királyunk nevéről *Károly királykupnak*, a másikat pedig a honvédek által bálványozott *Litzmann* tábornok, hadseregcsoport-parancsnok nevéről nevezték el, amire méltó és büszke a Magyaros, mert amig a Kárpátok szent bércei bástyázzák a magyarok hazáját, fennen fogja hirdetni a 9., 10. és 11-es honvédek dicsőségét.

Németből forditotta:

Ney Miklós szakaszvezető.

Az „Österreichisch-ungarische Kriegskorrespondenz" f. é. jul. 5-én megjelent 50-ik számából fordittattuk le dr. Funder osztrák hirlapiró „Honvéd" cimü érdekfeszitő cikkének azon részét, amely hadosztályunkat, illetve ezredünket közelebbről érdekli. Mint előző számunkban emlitettük, dr. Funder áprilisban ezredünk vendége volt s igy cikkeit nagyobbrészt személyes tapasztalatai alapján irta. Ezen cikkével a fővárosi lapok nyomán előző számunkban már foglalkoztunk s most az általános kivánságnak tettünk eleget, midőn dr. Funder cikkének reánk vonatkozó részét forditásban közreadjuk.

Üdvözletek — elismerés.

Isten Velünk! — Isten hozta!

L. német hadseregcsoport parancsnok úr távozása alkalmából szive mélyéből eredt köszönetet mondott a vezetőknek és az odaadó hű csapatoknak eredményteljes támogatásaikért. Legjobb kivánatait küldte azzal, hogy sohase ülhessen az általunk védett Kárpátok ormaira az ellenség. „Isten veletek! Isten áldjon meg benneteket bajtársaim, szerencse s győzelem mindenütt." E szavakkal fejezte be bucsuzó sorait.

Cs. hadtestparancsnok úr pedig igy bucsuzott: „A parancsnokoknak tisztviselőknek stb. legénységnek szivélyes Isten hozzádot mondok. — Valamennyi csapatnak, intézetnek, vonatnak, valamint a hadtest törzsének, de különösen a hadtest vezérkar főnökének szivem mélyéből, köszönöm az érdemleges, eredményteljes s odaadó támogatásukat, mellyel engemet úgy szolgálatban, mint szolgálaton kivül támogattak. Csak ezen kölcsönös együttmüködésnek köszönhetjük elért eredményeinket. A hadiszerencse továbbra is kisérője maradjon mindenkinek. Tartsanak meg jó szivvel emlékükben, mint ahogy én fogok mindenkor hálával gondolni Onökre. Szerencse s győzelem! A boldog viszontlátásra!"

Az uj hadtestparancsnok urhoz a hadosztályparancsnok úr a következő táviratot intézte:

A hadtestparancsnokság átvétele alkalmából a 39-honvédgyalog.-hadosztály alázatos tisztelettel üdvözli Nagyméltóságodat, mint szeretett volt parancsnokát uj előljárójaként és biztositja a régi változhatatlan ragaszkodásáról."

Ő Nagyméltósága a következő táviratban válaszolt:

„B. Tábornok Urnak!

Igaz örömmel vettem szeretetreméltó üdvözletedet, melyért sietek meleg köszönetemet tolmácsolni ugy neked, mint az én szivemhez nőtt derék hadosztály nagyrabecsült tisztikarának és legénységének."

Az uj hadtestparancsnok úr megérkezésének első napját arra használta fel, hogy a magasabb parancsnokságokat és az ezredtőrzseket megismerje, mely alkalommal a következő sorokat intézte a csapatokhoz:

„ . . . nemcsak a parancsnokok és tisztek, de a csapatok s intézetek magatartásából, a berendezések célszerü voltáról, a fegyelem oly magas fokát láttam, a parancsnokságok oly együttes munkáját, amely a jövőre teljes bizalommal tölt el. Büszkén lépek a hadtest élére és reménylem, hogy a két vitéz kitünő hadosztály vezetésem alatt is a kivivandó győzelemig továbbra is teljes egyetértésben kiválót fog teljesiteni."

Szeptemberi estén.

Harctér, 1917 szept. hó.

Bánatosan szép, szerelmes a szeptemberi est. A nagy ég, mintha álmát aludná, sötéten huzódik el a föld felett. Olyan, mint sokszor eddig. Lehet, hogy mindig ilyen. A csillagok sem merik kidugni aranyfürtös fejeiket, behuzódtak a bárányfelhők függönye mögé. Talán ők is álmot szőnek . . . talán ők is sirnak, őszi lombhulláskor . . .

Nekitámaszkodom egy évszázados öreg fának s nézek, mereven, gondszegetten a sötét éjszakába. Olyan ez a perc, mintha csupa misztikum szülte volna. Olyan, melyben a szív szeret — s feled. Lehunyom pilláimat . . . Üzöm, kergetem magamtól a zavaró, rideg, kisérteties gondolatokat. Nem akarok tudni a multról; a jövőt szeretném tudni, azt szeretném látni. De hol van, mikor jön el? Soha, mert a jövőt elérni csak a jelenben lehet . . .

Lassan, csendesen suhan el felettem az esti szellő. Mint két esztendővel ezelőtt . . . akáclombos kis faluban Vajjon ez a szellő mit susog, hová mehet, kinek az ablakát fogja, lágy csókjával érinteni? S ugy érzem, hogy szeretem az estét, a borongós, ábrándosan szép őszi estét

. . . Körülnézek s a metsző sötétségben apró, világító pontok válnak ki az éjszakában. Férőhelyek, — hajlékaink világossága. Mily kedves kép? Sötét háttér, csillogó, fénylő pontokkal, — de a sötét háttérben ezernyi-ezer szív dobog, ezer remegő kéz

vezeti a ceruzát kicsiny tábori lapon. Ezer meg ezer szó, de mind egy s ugyanaz: »Édeseim, kik otthon vagytok . . .«

Halkan, lopva közeledem az egyik kis ablakhoz. Betekintek. Férőhely. Szoba: háló, nappali, társalgó, dohányzó — minden. Az otthoni bársony, márvány, az nem idevaló, azt nem ismerjük. Mégis, mennyi érzés, mennyi szeretet, mennyi vágyó gondolat fér el ebben a hegyoldalban épitett erdei lakban!?! Ki tudja kifejezni azt a ragaszkodást, vonzalmat, szeretetet, mellyel lakóhelyeinkhez viseltetünk?

A fedezék belsejében egy lámpa gyenge fénye vet világosságot a kis asztal körül üldögélő emberfejekre. Vigyázok arra, hogy ne vegyenek észre. Ettől talán nem is kell félnem. Hol van ezeknek most a gondolatuk, hol szivük szerető lüktetése?... Ilyenkor este, az esti csendben nem itt, — valahol a Hernád partján, zsindelytetős házikóban

Bajusztalan ifju emberek, akik itt, a szent haza védelmében, a kötelesség tántorithatatlan teljesitésében lettek emberek, — öregedő, kérgeskezü honvédek csillogó, álmodó szemekkel. Halkan beszélgetnek. Nem hallom őket, de ajkuk mozgásából mégis biztosra veszem. Egyiknél-másiknál kis fehér levélpapir. Rajta kuszált, szerető sorok: »Édes anyám — édes apám . . .« Amott imakönyv felé hajlik az egyik. Kezeit imára összekulcsolva, meghatottan, átszellemülve nézi, olvassa a sorokat. Az Istent, a jóságos Mindenhatót dicsérő sorokat . . .

Nem tudok a helyemről mozdulni. Nézem, egyre nézem a látványt, az Életet. Az egyik ifju lassan, bátortalanul emeli fel sötétfürtü fejét. Szemei, mintha a messze távolt keresnék, tul a hegyeken, tul a szőke Tisza habjain, — az édes otthonban... Gyenge szellő megzörgeti a kis ablakot, mintha sugná, mintha bugná: »Messze mentél, nagyon messze . . .«

Utolsót lobbant a fény, sötétség honol a fedezékben. S érzem a hideg, metsző nyugati szelet. Odabent mostan hajtják le fejüket a kemény »pár« nára«. Odahaza most suttogja kis gyermekek ajka: Isten! óvd meg, védd Apánkat! . . .

Támolyogva megyek el. Nem látom már a fénylő pontokat, csak egy golyó siralmas süvöltését hallom a sötét, csendes éjszakában. Minden olyan kihalt, minden olyan bánatos az éj sötétjében. Csak az álom, a pihenő test agyának a müködése, az él, az *éltet!*

S a bánatos, csillagtalan sötét égen felgyul egy csillag: az esthajnalcsillag.

Junger Győző hadnagy.

A 9-es honvédek kantinjában.

Égbetörő sziklás hegyek aljában épült a fronton a 9-es honvédek kantinja. Italnemün kivül mindenféle aprólékos cikkek kaphatók abban, melyekre a honvédeknek szükségük van. Fából készitett, előtornáccal ellátott csinos ház ez a kantin, amely beillene akármelyik fürdő vagy nyaralótelepre is.

Szembeötlő nagy betükkel van megfestve cégtáblája. «A kilences honvédek markotányosa». Ez alatt pedig szerényen hirdeti egy kisebb tábla felirása, hogy «a jövedelem az ezred özvegy- és árva alapjáé.»

A közelmult napokban nyilt meg s azóta olyan sürgés-forgás és tolongás van körülötte, hogy ezt az élénk üzleti forgalmat megirigyelhetné bármelyik jó nevü kereskedő is. De csak a forgalmat, a jövedelmet nem anynyira, mert kis percenttel dolgozik. Nagy forgalom, kevés haszon. Ha valahol, akkor itt érvényesül ez a kereskedő világ által hangoztatott csalogató reklám fogás.

Beszeda Ernő honvéd, miskolczi kereskedő a «felelős kiárusító». Hüséges segitőtársa neki.

Tamási szakaszvezető, az ezred bőbeszédü idealista borbélya. Mindketten értik a vevővel való bánásmódot. A legnagyobb előzékenységgel és udvariassággal fogadják és szolgálják ki a vásárlókat.

A kantinban az első vásárló *Zsigó* tizedes volt, ki már türelmetlenül várta, hogy a leltározással végezzenek és a kantint nemes rendeltetésének megnyissák.

Zsigó barátunk vérbeli szittya gyerek, mellét az ezüst vitézségi érem disziti. Olyan legény ő ám, hogy Leonhard haditudositó is kiszerkesztette az «Est»-be a tavalyi nyári orosz offenziva idején. — Szenvedélyes «ruffmárjásozó». De sok apró fillérekbe kerül neki ez a szórakozás, mert rossz a «bibliája». Zsiros, piszkos, ragadós és minden kártyalap hátulról is megismerhető Ennek tulajdonitja azt, hogy minden játékot elveszit.

Örömmel vette tudomásul, hogy a «Kantyinba» biblia is lesz, azért leste oly nagyon azt a pillanatot, amelyben a kantint átadják a forgalomnak.

Mikor már szabad volt a bemenet, elsőnek top pant be és pénztárcáját kezében tartva rendelt:

— Agyék bibliát!

Beszeda árusitó mosolyogva kérdé:

— Bibliát?! A legnagyobb sajnálatomra azzal nem szolgálhatunk, azonban feljegyezzük s a legközelebbi bevásárlásnál beszerezzük.

— Ugy biz Zsigó, biblia nincs — folytatja a pudli mellett Tamási s most torkát köszörülve költői

páthosszal elmondja, hogy mi kapható a kantinban. Még pedig versbe szedve, recitálja, amit a megnyitás napjára készitett («Lévén minden borbélyban több-kevesebb véna a «költészet iránt.»)

Kapható Kérmássan:

Bajuszpedrő, csokoládé, beretva; mosdószappan, Kugler bon-bon, szalonna; Kaucsuk csillag, Hindenburg por, cipőzsir; Sardinia, s minden bajra „elixir." Hadijelvény. zwicker, zsinór, otkolon; Ironvédő, patentgomb vagy kalodon; Harmonika, tejkonserv és zsebnotesz; méz tubusban, tintairon, sósborszesz; Bajuszkefe, élesbicska, zsebolló; dohánytárcza, emlékgyürü, öngyujtó; Evőeszköz, cipőkefe, bőrerszény; Bajuszkötő, vaselin s friss sütemény; «Emke» gyufa, levélpapir, tajtékpipa Dohányzacskó, bakancsszij és fogpaszta; Velencei tükörökben választék-Varrókészlet, marmaládé, fogkefék, Habverőtál nagyon pontos zsebóra. Időt ölő magyar kártya, nem drága. — És a jó ég tudja, meddig sorolná még, hogy «mi van eladó», ha Zsigótizedes — ki eddig bajusza szélét rágva meredt szemekkel figyelte a «rigmusos» ajánlást — a «kártya»szónál hirtelen közbe nem vágna tuláradó örömmel.

— Magyar kártya! Az a kártya, kártya, magyar kártya, a köll nekem! Oszt mégis van, oszt mégis azt mondta, hogy nincs!

— Igenis van, még pedig igen finom fogásu de az imént nem ezt, hanem bibliát méltóztatott parancsolni, válaszol Beszeda Tamási helyett, ki a verselésben annyira kiizzadt, hogy jobbnak vélte a szót Beszedának átengedni,

— Hej barátom, maguk akkor nagyon el vannak maradva a kulturától, (igy!) ha nem tudják, hogy a kártyát parasztikusan is bibliának, az ördög bibliájának ismerik. Alig fejezi be Zsigó szavait, a kártya máris kezében van. Egy darabig nézegeti, forgatja, majd zsebredugja, majd leteszi a pudlira a megszabott árát. és gyorsan távozik. Az ajtó előtt még mond valamit kőszönés helyett, ilyesfélét: — Ember legyék aki most megbuktat a «ruffiban»

Zsigó után jönnek mások s megindul a vásár. Alig mulik egy negyed óra, Zsigó már megint jön. Utat tör a sokaságon:

— Odébb! Utat! Eresszetek! Sürgős a dolgom stb. Ilyen közbeszólások után sikerül is bejutnia, hogy a vásárlás fölötti elégedetlenségét méltatlankodva kifejezze.

— E mán nem üzlet! Igy még be nem csapódtam! Ime itt ez a korona, ráfizetek csak agyanak egy másik kártyát, mer e nem jó, mer e csak 31! Itt a korona, csak cseréljék ki 32-esre!

A két árusitó összenéz, majd egyszerre mondják

— Lehetetlen, ez ki van zárva!

— Már hogy vóna kizárva, mikor a kártya be volt zárva s most mégis csak 31!

— De Zsigó itt tévedésnek kell lenni. Hiszen a kártya eredeti csomagolásban lesz árusitva és abból egy sem hiányozhatik. Lám, mint a többi, ugy ez is hatóságilag volt lezárva és lebélyegezve.

— Hát mán akárhogy van, de mégis eggyel kevesebb! Saját kezemmel bontottam fel, és mindjárt megszámoltam. Mondtam mán itt a korona, csak cseréljék ki!

Zsigó meggyőzhetetlen. Tamási elővesz egy felbontatlan játszmát s Zsigó elé tartvá kérdi:

— Igy nézett ki a megvett kártya?

— Akkurátussan!

— Nem volt felbontva?

— Éppenségesen nem!

— Ez a két kerék lyuk meg volt rajta?

— Megám! Éppen mint ezen, azon is, a tök hetes kandikált ki s éppen az hiányzik.

— Hátha meg volt, akkor most is meg kell annak lenni, de mi nem vagyunk hibásak. Őszintén sajnáljuk az esetet, de ki nem cserélhetjük a kártyát. S azzal nem tárgyalnak tovább Zsigóval, hanem folytatják a vevők kiszolgálását.

Zsigó pedig morfondirozva hol a földön, hol a zsebeiben keresgél.

Egyszerre csak egy papirgöngyöleget huz ki nadrágja zsebéből, s már a tapintatról érzi, hogy abban valami van, még pedig a hiányzó kártya: a tök hetes.

Csak ugy zengett a kantin örömrivalgásától: Megvan, itt van, hehehe! Itt itt, itt van a büdös tökhetes. Persze, hogy a bibliából egy lapnak sem szabad hiányozni. Mondtam én, hogy maguk a hibások? Dehogy is, Zsigó a hibás, mert a kibontásnál is ott járt az esze, hogy ezentul az uj kártyával csak ő lesz a nyertes. No de engedelmet kérek hogy gyanúsitottam, de nem magukat ám, hanem az államot, mer az hittem, hogy papiros is megdrágult, hát ezentul csak 31 lap lesz a bibliában.

Általános nevetés kiséri Zsigó szavait. De a két árusitó nem hagyja magát zavartatni, hanem páratlan gyorsasággal elégitik ki a vevőket mindenki megelégedésére.

Zsigó már ott sem volna, ha még vissza nem szólitaná az ajtótól Tamási.

— Zsigó! A koronát itt ne hagyja!

— De biz itt hagyom én. Irják fel az özvegyek és árvák pénzéhez. Többet ér nekem ez az előkerült tök hetes, mint az az egy korona, az meg az alapnak többet ér, mint nekem a tőkhetes, hehehe. No Isten áldja meg! És gyors léptekkel megy ruffmárjásozni. — A kantinban meg jönnek-mennek, sürögnek, forognak, vásárolnak és bár fillérekkel, de mégis szépen gyarapitják az alapot, mert a motto: Nagy forgalom, kevés haszon! 7.

A 39. honv. gy. hadosztály fényképgyüjtő állomása.

A m. kir. honv. miniszterium 1/a osztálya a világháboruban résztvett honvéd és népfölkelő parancsnokságok és csapatok hadmüveleti iratait gyüjti és rendezi, hogy azok a történelemirásnak és kutatásnak örök időkre rendelkezésére álljanak. Nagy hasznot és segitséget nyujt természetesen a történelmi feldolgozásnak, ha az irásban megörökitendő eseményt nemcsak vázlatokkal, hanem a helyszinén eszközölt, a harcokat, frontéletet, állásokat stb. megérzékitő képekkel támogatjuk. De nemcsak a történelem számára fontosak ezek a képek, hanem a napi sajtó és képes ujságok utján honvédségünk népszerüségének és dicsőségének hirdetésére és fokozására is nemcsak az anyaországban, hanem a szövetséges és a semleges külföldön is. Ezt a dicsőséget képek utján is hirdetni szintén az osztály feladatát képezi, mely anyag megteremtésére leghivatottabb a széles mederben folyó hivatalos és amateur fényképezés. A honv. miniszt. ezen munkájához hozzájárulandó, a 39. honv. gy. hadosztály parancsnoksága egy fénykép gyüjtő állomást állitott fel, melynek feladata ugy az exponált lemezeket, kopiákat, valamint a képek előállitásához szükséges anyag igényléseket a miniszteriummal közvetiteni. Ezen állomás cime „39. h hs. fényképgyüjtö állomása, tábori posta 425" és vezetésével *Baruch* Jenő tartalékos huszárfőhadnagy bizatott meg.

Felhivatnak mindazok a hadosztály körletekben levő parancsnokságok és egyes katonai (tiszti, legénységi) személyek, kik a hadosztály fontos akcióját támogatni óhajtják, hogy ezen szándékukat teljes cimükkel a fényképgyüjtő állomásnak közvetlenül tudtul adják.

Itt emlitjük meg, hogy ezredünk erre a célra a honvédelmi miniszterium I/a osztályának ujabban is több képet terjesztett fel állásaink felvételeiből, melyek az ezred virágzásnak örvendő és a legnagyobb igényeket kielégitő fényképészeti mühelyében készültek. A magyar kir. Ludovika Akadémia muzeuma részére szintén juttatott képeiből és a „Kilences honvédek" cimü verses füzetből, azonkivül az ezred sapkajelvényéből mindazon magasabb társparancsnokságoknak, akik jelvény gyüjteményük szaporitása céljából ezen kérelmükkel az ezredparancsnoksághoz fordultak.

Hazaszálló sóhajok.

.....

Szabadság után!

Hosszasan bucsuzom Tőled, meg ujra vissza
[fordulok,
Könyes szemedet hogy nézem, a szivem ver-
[gődik, zokog,
Megfogom még egyszer, lágyan remegő puha
[kis kezed,
Még egy sóhaj, egy tekintet s a katonád már
[nincs veled.

—

Kiskapud ujra bezárul s szobád négy fala rád mered,
Az első székre megtörve hullsz s ontod kesergő
[könyedet,
S én? Kit sorsom messze üz el e kis szobától édesem,
A bánatot s e fájó könyet utamra társul elviszem.

—

Szabadság bucsu percei csak nagy fájdalmat szereztek
S mégis már megint ugy várom, hogy mikor jönnek
[e percek

Sz. B.

Szerkesztői üzenetek.

Lapunk azon célján kivül, hogy a jótékonyság szolgálatában kellemesen szórakoztasson, másik célul tüzte ki azt is, hogy a harctér és az otthon között mintegy szorosabb kapcsolatot létesitsen. E végből ezen rovatban mindenkinek, aki bármilyen kéréssel fordul la-

punkhoz, illetve a harctéren levő hozzátartozója iránt érdeklődik, a legnagyobb készséggel adunk választ. Ebben a rovatban fogjuk közvetiteni a honvédektől hazaküldendő rövid üzeneteket is, amelyek az ujság cimén egy levelező-lapra irva beküldendők.

Munkatársainknak. Tisztelettel kérjük, hogy a papirnak csak az egyik oldalára szíveskedjenek irni. *M. Gy. urhölgynek. T.* Kristóf hadnagy mult év junius 13 án fogságba esett s életjelt adott magáról. — *B.* a pótzászlóaljnál van — *Dr. T. főorvos urnak.* Hálás köszönet a támogatásért. A lapot megindittuk. Az urak mind jól vannak és szivélyes üdvözletüket küldik. *K. K. urnak.* Ribér és Migály hadnagyok a román harctéren fogságba kerültek, de már mindkettő irt. — *Küffer János rokkant honvéd Mezény.* II. oszt. ezüst vitézségi érmét a 39. hadoszt. parancsnokság folyó évi julius 3-án kelt 101. sz hadosztályparancsesal utalta ki. Az érem 1950—1917. sz. alatt augusztus 12-én a pótzszlj parancsnokságnak kézbesités végett elküldetett. — *I. A. tanitó urnak Márkod.* A 9-es honvédek cimü versesfüzetekért küldött 20 K-t köszönettel nyugtatjuk. A könyvek elküldése iránt a kassai pótzlj parancsnokságnál már történt intézkedés — *N. L. örnagy urnak.* A lap előfizetési árában küldött 10 K-t nagyon hálásan köszönjük. — *Többeknek.* Lapunknak előfizetési ára 5 szám után 2 K. Az ezen felüli fizetésecket a nemes célra hálásan fogadjuk és lapunkban nyugtázzuk. A lapot a harctérről is tábori posta bélyeggel kell továbbitani a hátországba, azonban a tábori postákhoz szóló küldemények portómentesek. Az ujság bélyegköltségeit mi viseljük s a postára küldött példányokat magunk bélyegezzük fel. Mutatványszámokat bárkinek készséggel küldünk. — Az I-ső szám egy-egy példányáért Peschek e. é. ö, őrm. 10 K-t, Csiszér Gábor, Varga János, Gedeon András, Czakó Mihály, Lukács József honvédek, Virosztek és Hexner őrmesterek, Korenkó őrv. 1—1 K-t, Hosszu Ferenc 50 fillért fizettek. — *I. hadnagy urnak.* Köszönet a támogatásért, a többit örömmel várjuk. — *Ö.* Igen, az czredzenc a harctéren van s most gyakrabban gyönyörködhetünk játékában

*

Válasz a tudakozódóknak. *Bodolay* Loránt hdgy az iglói géppuskatanfolyamhoz van beosztva. *Roth* Jenő hdgy a kassai honv. alttisztképző iskola parancsnoka *Kollonay* Béla hdgy a várpalotai tanezrednél van. *Zsverin* Endre és *Heinsz* Antal hadnagyok a pótzászlóaljnál, *Politzer* Hugó hadnagy a várpalotai tanezrednél, *Bencze* István hadnagy az iglói géppuskatanfolyamban, *Naményi* Pál hdgy a pótzlj-kicserélő századnál teljesitenek szolgálatot. *Siklaky* István zls, *Oruzsinszky* János a pótzljnál vannak. *Hüttner* Sándor fhdgy a miskolci tartalékkórházban betegen, *Spiró* Sándor zls a besztercebányai, *Vörös* Mihály zls a kolozsvári tart. kórházban mint sebesültek vannak elhelyezve. *Kondás* György honvéd, lasztoméri illetőségü 1916 dec. 17-én, *Somodi* József honv. komjátii illetőségü 1916 okt. 28-án, *Szirmai Mingó* Ferenc csapi illetőségü 1916 junius 15-én eltüntek. *Básti* Simon honv. az ezrednél van, *Harangozó* István tizedes, *Kuru* András honv., *Sájko* Dezső őrv., *Tarnovszky* Jakab honv. f. é. aug. hó 8 án megsebesültek. *Kaprály* Pál, *Dunka* Miklós, *Kondás* András és *Seregély* István az ezrednél vannak. *Göböly* György honv. f. é. március 23-án hősi halált halt. A láposhegyi katonatemető 10. sz. sirjában nyugszik.

Különféle hirek.

.....

A király születés napja.

Augusztus 17-ike az egész magyar nemzet ujabb örömünnepe, amit igazi, bensőségteljességgel ünnepeltek úgy odahaza, mint a harctereken. Ezredünknél egyik kápolnasátorban dr. *Herodek* Ferencz ezredlelkész tartott ünnepélyes istentiszteletet és nagyhatásu szonoklatával vázolta a nap jelentőségét. A legénység étkezését ebédkor leves, hús és juhturós tészta, vacsoráját pedig pörkölt képezte. *Schreiber* János százados ezredsegédtiszt, *Görömbely* főhadnagy gazdászati előadó és *Havas* főhadnagy vállvetve fáradoztak azon, hogy ez a nap étkezés illetve ellátás tekintetében úgy mint a karácsonyi, husvéti és pünkösdi ünnepek változatosságot nyujtson. Ezenkivül a legénységi állományuak 5 napi ingyenzsoldban részesültek. A hadosztály parancsnokság álláspontjánál zenés mise volt, amit *Szikszay* hadoszt. plébános végzett; délben pedig a hadosztályparancsnok úr egyszerü ebédet adott, amelyen ezredünk részéről megjelent *Jankovich* Ferencz ezredparancsnok úr. — A király születésnapján minden munka szünetelt.

A szept. 2-iki kassai kilences honvédünnepélyre való tekintettel lapunk előbb jelent meg és az első négy oldalt, valamint az „Álom és valóság" cimü verset a rendezőség kérelmére közöltük. Lapunk az ünnepélyen 60 fillérrel kerül elárusitásra és tiszta jövedelme egészben az özvegy- és árva-alap céljaira megy.

Az arany vitézségi érem tulajdonosok jutalma. Legfelsőbb helyen elrendeltetett, hogy az arany vitézségi éremmel kitüntetett tisztjelöltek és legénység az arcvonalból végleg kivonassanak és a kiképző kereteknél alkalmaztassanak, illetve a pótzászlóaljaknál levők a frontra többé ne küldessenek. Ezredünknél a harctéren Jirga István hadnagy, a pótzászlóaljnál pedig Marichladkó János és Závodny József őrmester részesültek ezen legfelsőbb jutalomban, ami követendő például szolgáljon mindnyájunknak.

Vezényelt tisztjelöltek. A honvédelmi miniszter úr rendeletére Bálint Lajos és Szathmáry Kálmán e. é. önk. őrmesterek az 1917/18 évi tényleges állományu gazdászati tiszti iskolába Budapestre vezényeltettek.

Előléptetett hősök. Az aug. hó 8-iki előretörés alkalmával tanusitott különösen vitéz és bátor magatartásuk elismeréseül az ezredparancsnok úr a f. é. aug. hó 14-én kelt 217 sz. ezredparancsnoksági parancscsal előléptette tizedessé: Eperjesi István őrvezetőt, Horvát Ferenc és Olejnik János honvédeket. Nevezettek kitüntetésre is felterjesztettek.

Megsebesült zászlós. Remisovszky Ferencz tart. zászlós az aug. 8-iki támadás alkalmával megsebesült, de a harctéren maradt s itt gyógykezelteti magát, hogy minél előbb szolgálatképes legyen.

A díszlövészet győztesei. Ő felsége születésnapja alkalmával díszlövészetet rendeztünk. A díj minden kincsnél értékesebb volt, vagyis: 14 *napi szabadság 6 utazási nappal.* A számos versenyző közül a díj Jávorszky János szakaszvezetőnek és Pesze Béla honvédnek itéltetett oda, akiknek a szabadságolási igazolvány kiadatott. A többi versenyzők között pedig cigarettát és szivart osztottak ki.

Beteg tisztek. Stempel Antal és Székely Gyula hadnagyok a mult hónapban a harctérről betegen kórházba kerültek.

„Az Uzi szoros," Ezzel a cimmel dr. Szádeczky K. Lajos a kolozsvári egyetem történelem tanára a Turistaság és Alpinizmus cimü közlöny ez évi 10 számában nagyon érdekes cikket irt, melyben ezredünk állásairól, fedezékeiről stb. is említést tesz. A cikket még érdekesebbé teszik azok a nagyon sikerült fényképfelvételek, melyeket Nyékhegyi Ferencz és Mierka Emil alezredesek készitettek.

Legfelsőbb kinevezések. — Legfelsőbb elhatározások. Ő császári és apostoli királyi Felsége a f. évi. augusztus hó 17-én kelt 102. sz. Rendeleti Közlönynyel legkegyelmesebben kinevezni méltoztatott: gyalogsági tábornokká doberdói Breit József vezérőrnagy, hadosztályparancsnok urat; alezredessé: Tavassy Gyula őrnagy, pótzászlóaljparancsnokot, hadnaggyá: Junger Győző, Dr. Láczay Gábor és Dr. Kabos Ármin zászlósokat.

A király levele a magyar nemzethez. A felséges királyi pár koronázása alkalmával sajátkezüleg irt üdvözlő sorokkal köszönti a magyarságot, a hadsegélyző hivatal a magyarországra nézve kitüntető kézirat mását levelezőlapokon küldi el mindazoknak, akik legalább 1 koronát fizetnek az elesett hősök özvegyei és árvái javára. A királyi szeretet ezen megnyilvánulására felhivjuk olvasóink figyelmét. Az e célra szánt összeg egybegyüjtve a Hadsegélyző hivatalhoz Budapest (V., Akadémia-utca 17.) küldendő.

Nyugtázás. Az ezred özvegy- és árva-alapjára augusztus hó 15-ig a következő adományok folytak be:

Mehringer zászlós	20·— K
Erdélyi portyázó zászlóalj	221·10 K
I. zászlóalj	50·— K
Hutnyik József honvéd	20·— K
9. század legénysége	4·32 K
I. zászlóalj	325·— K
Matyi Elek főszámvivő	40·— K
Tamásy szkv.	4·— K
Markotányosságból	3847·34 K
Ezredtörzs asztaltársaság	56·— K
Fényképészetből	2264·90 K
II. zászlóalj és Kalmár százados	50·— K
Ezredtörzs asztaltársaság	25·— K
II. zászlóaljtörzs	9·— K
2. század	23·— K
10. század	10·— K
Ezredtörzs és I. zászlóalj tisztikara	444·— K
II. zászlóalj tisztikara	316·— K
Összesen	7730·06 K
Hozzáadva az eddig gyüjtött összeget	— 39983·19 K
Az alap összege augusztus hó végén	— 47713·25 K

Tiszti kitüntetések. A f. é. julius hó 14-én kelt 90. számu „Rendeleti Közlöny"-nyel adományoztatott a III. o. katonai érdemkereszt a hadidiszitménnyel és kardokkal: *Paksy* Ernő századosnak, továbbá tudtul adatott a legfelsőbb dicsérő elismerés (Signum Laudis bronz) a kardok egyidejü adományozása mellett: dr. *Jäger* Arnold, az ezredhez beosztva volt népfelkelő segédorvosnak. — A f. é. julius hó 28-án kelt 96. sz. Rendeleti Közlöny-nyel adományoztatott a Ferencz József-rend lovagkeresztje a hadiékitménnyel és kardokkal: dr. *Herodek* Ferenc ezredlelkésznek. — A f. é. julius hó 21-én kelt 93. számu „Rendeleti Közlöny"-nyel megengedtetett, hogy *Schmotzer* Béla százados, *Schreiber* Ferenc főhadnagy és *Naményi Koncz* Nándor npf. hadnagy a porosz király II. osztályu vaskeresztjét elfogadhassák és viselhessék. — A f. é. aug. hó 17-én kelt 104. sz. „Rendeleti Közlöny"-nyel tudtul adatott: a legfelsőbb dicsérő elismerés az ellenség előtt teljesitett kitünő szolgálat elismeréséül *Szidon* Imrének, a hadosztálykiképző csoporthoz beosztott őrnagynak, ugyanakkor a legfelsőbb dicsérő elismerés a kardok egyidejü admányozása mellett, az ellenség előtt tanusitott vitéz magatartás elismeréseül: *Baráth* Pál portyázó zászlóaljbeli hadnagynak.

Sebesült katonák megkülönböztetése. Ő császári és apostoli királyi felsége a következő kéziratot méltoztatott legkegyelmesebben kibocsátani: „Bátor katonáim közül sokan hagyták el sebesülten a tüzdőteret, mielőtt alkalmuk lett volna vitéz magatartásukért kitüntetést kiérdemelni. Hasonló sorsban részesültek mások, kik hadifáradal-

mak folytán megbetegedve s egészségükben tartósan károsulva nem vehetnek többé a harcban részt. Ohajtom, hogy ezen derék katonák megtiszteló jellel legyenek megkülönböztetve. Megbízom a vezérkar főnökét, katonai miniszteremet s a tengerészet parancsnokát, hogy ezen akaratom végrehajtását célzó javaslatokat terjesszenek elénk".

Ezredünk kitüntetéseinek összegezése. A hadjárat kezdetétől ez év augusztus hó 20-ig összesen 238 tiszti és 3154 drb legénységi kitüntetés adományoztatott ezredünk részére. Ebben az összegben csak azon kitüntetések vannak felvéve, amelyeket az ezredparancsnokság harctéri székhelyeiről terjesztett fel. A kitüntetések a következőkép oszlanak meg:

Tiszti kitüntetések:

Lipót-rend 3, III. o. Vaskorona-rend 14, III. o. kat. érdemkereszt 67, Ferenc József rend 2, Signum Laudis (ezüst) 22, Signum Laudis (bronz) 102, koronás arany érdemkereszt 3, II. o. lelkészi érdemrend 2, II. o. német vaskereszt 23.

Legénységi kitüntetések:

Arany vitézségi érem 5, I. o. ezüst vitézségi érem 210, II. o. ezüst vitézségi érem 976, bronz vitézségi érem 1635. I. o ezüst vit. érem másodszor 1, II. o. ezüst vit. érem másodszor 15, bronz vit. érem másodszor 24, német hadiérem 48, koronás ezüst érdemkereszt 33, ezüst érdemkereszt 3, koronás vas érdemkereszt 6, vas érdemkereszt 188, vöröskereszt bronz érem 8. Vagyis összesen a tiszti és legénységi kitüntetések száma: **3392.**

Előléptetések. Augusztus hónapban lapunk zártáig a következő előléptetések történtek: Az aug. hó 6-án kelt 210. sz. ezredparancsal előléptek: Kelfer József e. é. önk. őrv. e. é. önk. tizedessé, Polyefkó Imre, Tulenkó Péter őrvezetők tizedessé, Drevenyák András, Sándor Lajos, Uhrin István, Varga Bálint, Kohut Mihály, Leskó Mihály és Zsiga Gyula honvédek őrvezetővé. — A f. é. aug. hó 16-án kelt 219. sz. ezredparancsnoksági paranccsal: Szakács Pál e. é. önk. tizedes e é. önk. őrmesterré, Szabó Pál, Jarek János, Matzner Árpád e. é. önk. tizedesek e. é. önk. szakaszvezetővé, Ujfalusy József e. é. önk. őrv. e. é. önk. tizedessé, Szeman János őrmester törzsőrmesterré, Szabó János, Szendrei József, Pojdin György, Koperniczky János, Mizsák András tizedesek szakaszvezetővé, Novák Barna, Tóth Pál, Brunczvig József, Gácsi Péter, Hreskó Mihály, Meyer György őrvezetők tizedessé, Soltész András, Bécsi Sándor, Horváth József, Mackó Mihály, Benkó János, Erdődi András, Bergmann Béla, Susztár Sándor, Kovács István, Czukker Dezső és Soltész János honvédek őrvezetővé. A f. é. aug. hó 19-én kelt 222. sz. ezredparanccsal: Necseszár Ernő őrvezető tizedessé, Görög Nándor honvéd őrvezetővé. A f. é. aug. hó 21-én kelt 224. sz. paranccsal: Gulyás Mihály, Kovács Sándor tizedesek szakaszvezetővé, Péter Imre, Horvát János honvédek őrvezetővé. *Zászlósok kinevezése*: Az ezredparancsnok ur f. é. aug. hó 17-én kelt 220. ezredparancsnoksági paranccsal Schilhabel Ernő és az aug. hó 20-án kelt 223. sz. paranccsal Ehrenreich Adolf e. é. önk. őrmestereket zászlóssá nevezte ki.

Honvédeink díszmunkái. Az aug. 22-iki ezredparancsból vesszük a következőket „a 9 és a 4 század, a f. hó 21-én a II. zászlóalj legénylegénysége oly sok apróbb tárgyat és emléket küldött le, ami csak dicséretet vív ki azok részére, kik ily rövid idő alatt is, ily kedves tárgyakkal igyekeznek az "özvegy és árva alapot növelni. A munkálatokban résztvevőknek s az eszme keresztülvivőinek ezuttal fejezem ki köszönetemet. Az értékesebb tárgyak az ezred muzeum részére s a többiek a szpt. 2-án Kassán rendezendő népünnepély nyereménytárgyaiként a póttestnek küldetnek meg."

Arz báró gyalogsági tábornok ur távirata. Ő nagyméltósága a vezérkar főnöke Arz báró gyalogsági tábornok ur — abból az alkalomból, hogy Őfelsége a Mária Terézia kereszttel legkegyelmesebben kitüntette a következő táviratot intézte a VI. hadtesthez: „Ő cs. és kir. apostoli Felsége különös kegyelméből a Mária Terézia katonai-rend középkeresztjével való kitüntetésem alkalmával hálával emlékszem meg a parancsnokságom alatt küzdött, vérzett derék tisztekről és katonákról és azokról, akik a hazáért hősi halált haltak. Legfelsőbb hadurunk a hozzám kegyesen intézett kéziratban a Limanowa—Lapanow-i napokra, továbbbá a Gorlicétől Brest-Litovskig tartó győzelmes előnyomulásra emlékszik meg legkegyelmesebben. VI. hadtest tisztjei és katonai! A ti tetteitek, a ti áldozataitok ezek, melyek ezen legfelsőbb kegy megnyilvánulásában dicsőittetnek. A ti vitézségeteknek köszönhető az akkori dicső napok nagy eredménye, s a ti hősiességteknek jelképe az én Mária Terézia keresztem. Az akkori VI. hadtest minden hozzátartozójának — akikhez engem felejthetetlen emlékek kötnek — szívből jövő üdvözletemet küldöm. Arz gy. tábornok. Ő excellenciája a hadtestparancsnok ur, a vezérkar főnökét a legmagasabb kitüntetése alkalmából a következő távirattal üdvözölte: Arz báró, gyalogsági tábornok ur Ő nagyméltósága. Büszkeséggel emlékezve a Limanowa--Lapanow Gorlicétől Brest-Litowskig tartó diadalutra, ahol én és a jelenleg a hadtestnek alárendelt ... h. gy. hadosztály, szerencsés volt, Nagyméltóságod diadalmas vezetése alatt harcolni, kérem Nagyméltóságodat a magam és az akkori VI. hadtest összes hozzátartozóinak nevében, fogadja szivből jövő alázatos üdvözletünket a katonai Mária Terézia-rend középkeresztjével való legfelsőbb kitüntetéséhez. Hadfy altábornagy.

Legénységi kitüntetések. Az ellenség előtt tanusitott vitéz magatartásáért adományoztatott a m. kir. 39. honvéd gyaloghadosztály által f. é. julius hó 22-én kelt 113. számu hadosztályparancsnoksági parancs 1. pontjával: az *I. oszt. ezüst vitézségi érem:* Chomcsa Mihály honvédnek, a *II. o. ezüst vitézségi érem:* Adorján József, Szentléleky József, Ádám András, Králik Péter és Tóth Ignác honvédeknek. A 9. honv. gy. ezr. parancsnoksága által a f. é. julius hó 24-én kelt 197. sz. ezredparancs 8. pontjával a *bronz vitézségi érem:* Kovács János, Stefancsik András, Dudás János honvédeknek, Kozsár Győző szkv.-nek, Orosz János tizedesnek, Ondisz István őrv.-nek, Dávid László és Lipták György honvédeknek. A 39. honv. parancsnokság által a f. é. julius hó 27-én kelt 115. sz. hadoszt. parancsnoksági parancs 1. pontjával a *II. oszt. ezüst vitézségi érem:* Hreskó Mihály, Dzurik Gyula őrvezetőknek, Klescs János, Lórett József, Nikolaj János, Kozicza László, Mihók János és Zsigö Mihály honvédeknek. A cs. és kir. VI. hadtestparancsnokság f. é. julius hó 22-én kelt Res. 250/573. száma rendeletével az ellenség előtt tanusitott kitünő szolgálataik elismeréséül a *vas érdemkeresztet* adományozta: Nagy Péter tizedesnek, Mező Péter, Tárcsi István és Estefán Vince honvédeknek. A cs. és kir. VI. hadtestparancsnokságnak f. é. julius hó 27-én kelt 250/587—600. sz. rendeletével az ellenség előtt tanusitott kitünő szolgálataik elismeréséül adományoztatott a *koronás vas érdemkereszt:* Pitonyák Alajos egészségügyi őrmesternek, a *vas érdemkereszt:* Horváth József, Vaszil József, Lőcser János, Pongrác Ádám és Rózsa Károly honvédeknek. — A 9. honv. gy. ezredparancsnokság által a f. é. julius hó 29-én kelt 202. számu ezredparancs 7. pontjával a *bronz vitézségi érem:* Schlesinger Jenő zászlósnak, Knoll János, Endre Imre, Pásztor, István és Hexner Frigyes őrmestereknek, Kalinovszky Győző, Krausz Ernő, Noche Károly, Kvaka János, Komlóssy Béla, Fodor József szakaszvezetőknek, Szendrei József, Béres József tizedeseknek, Csehi Pál, Poja János őrvezetőknek, Kis András, Bolka Ferenc, Dumbala János, Sebők Lajos, Frankovics István, Scholtz László, Nehéz József, Masik János, Bodnár János, Magyari András, Varga András, Gregovszky István, Wohl Béla, Szirotyák József, Zajácz János és Estokondi János honvédeknek; az aug. hó 4-én kelt 208. sz. ezredparancsal pedig Ádámffy István főszámvivőnek, Szamecz János, Boross Endre és Friedmann Márton őrmestereknek. A 39. honv. parancsnokság által a f. é. aug. hó 5-én kelt 122. sz. honv. parancsnoksági paranccsal a *I. oszt. ezüst vitézségi érem:* Back László őrmesternek, Csépki Sándor, Takács Lajos szakaszvezetőknek, Szenyes Árpád, Volozsnyai János. Bojcsuk Mihály, Nagy Bertalan tizedeseknek, Kazsimir József, Fazekas László, Beke Bálint őrvezetőknek, Fülöp János, Pekarcsik György, Laukó János, Vallu Ferenc, Pásztor János, Mengyer Pál, Kolodzsei Lajos, Gajdos József, Vrbicsán János, Szendrei András, Horváth Mátyás, Bicsikovszki István, Bacsa Imre, Ferkó József, Jablonovszki Jakab, Kaziera László, Bodnár András, Cima György, Pohladka György, Minich József, Petre Mihály, Molnár István, Krupár András, Horváth József, Simcsik József, Markovich Mór, Nap Simon honvédeknek; *a bronz vitézségi érem:* Agned János és Géczi András honvédeknek. A f. é. aug. hó 16-án kelt 219. sz. ezredparancsnoksági paranccsal a *bronz vitézségi érem* adományoztatott: Slivinszky Gyula és Kertész Sándor e. é. ö. őrmestereknek, Borzsenszky Kornél e. é. ö. szkv.-nek, Fröhlich Samu, Kardos Manó, Büdi Miklós e. é. ö. tizedeseknek, Zoller József, Barna Gyula tizedeseknek, Sándor Béla, Ádám Lajos, Kovács József őrvezetőknek, Hankovszky András, Simon András, Virág Márton, Gina Mihály, Halykó Mihály, Maskarinecz László, Csik Gusztáv, Dunai Márton, Majhert György, Kenedli Lajos, Vangor János, Bukta Lajos, Bohus Pál, Ronta György, Kalyanin György, Marczinkó András, Kravetz Vazul, Gotthard János, Ancsa György, Jegercsik János, Kiszlau Károly, Mezimko József, Gurka József, Krajcsir Márton, Slifka János és Stepita Mátyás honvédeknek; *a bronz vitézségi érem másodszor:* Schneider János honvédnek.

Elhunyt hőseink.

Megilletődéssel irjuk le *Vincze* Gyula tart. hadnagy, századparancsnok és *Engländer* László e. é önk. őrmester nevét, akik az augusztus 8-iki előretörés alkalmával hősi halált haltak.

Vincze hadnagy, ki a polgári életben középiskolai tanár volt, 1915. évi julius közepe óta teljesitett harctéri szolgálatot, mely idő alatt vitézségének és bátorságának számos tanujelét adta. Elismerésül a legfelsőbb kegy a bronz-, majd az ezüst katonai érdeméremmel tüntette ki.

Valóságos lelke volt a század legénységének, akik rajongással követték századparancsnokukat augusztus 8-án is, amidőn ő a leghevesebb géppuska és aknavetőtüzben halálfélelmet nem ismerő bátorsággal rontott előre. De mielőtt elérhette volna azon célt, hogy az ellenséges állásba századával betörjön s azt az ellenségtől elragadja, közvetlen a drótakadályok alatt egy ellenséges puskagolyó katonái és ezredünk közös bánatára azonnal kioltotta nemes életét.

Holttestét a Virág Vápa völgyben létesitett katonatemetőben, a 63. számu sirba helyeztük békés, csendes nyugalomra.

A másik kedves halottunk Engländer László e. é. önk. őrmester, szakaszparancsnok, ki a békés időkben a gálszécsi takarékpénztárnak könyvelője volt, szintén egy ellenséges golyónak lett az áldozata. Haslövést kapott s minden kinlódás nélkül nyomban meghalt.

Engländer 1916. november havában mint e. é. önk. tizedes jött a harctérre s már december 3-án a Monte-Nemere-i harcokban, Vincze hadnagy századának egyik szakaszában oly hősiesen harcolt, hogy a másodosztályu ezüst vitézségi éremmel tüntették ki. Példás hősiességgel viselkedededett ebben a harcban is, amely oly korán megfosztotta ifju életétől.

Testük megsemmisül, de lelkük magasra szálljon, emlékük követésre méltó például álljon mindenki előtt.

Sajog a szivünk, hogy ebben a rovatban még több hős bajtársunk nevét kell megörkitenünk. Nagyon szomoru kötelesség ez. Fáj, hogy meg kellett válnunk szeretett bajtársainktól, akiknek dicsőséges halála lelkesitsen bennünket a további küzdelmeknél s inkább adjuk oda a hazának egyedüli kincsünket: életünket, mintsem az ellenségnek egy talpalatnyi földet is átengedjünk.

Az augusztus 8-iki támadás alkalmával hősi halált haltak még: Hricz Pál tizedes (Szinna), Takács András őrv. (Baskó), Termann György őrv. (Kisecséd), Bobunszky János honv. (Gerlach), Kristóf Mihály honv. (Alsószatmár),

Szegedi Sándor honv. (Mezőkászony), Czvoreny György honv. (Sztára), Dlunkó Mihály honv. (Maldur), Koncz Mihály honv. (Szentistván), Paucsy Péter honv. (Fehérpatak), Kumcz András szkv. (Hertnek), Sporka János tiz. (Stoosz), Ficsor Ferenc honv (Magyargécz), Gurka Jakab honv. (Krig), Horváth József honv. (Petend), Jabrácsky Mihály honv. (Berkenyéd), Szopkó János honv (Miglécz), Lesnyik József tiz. (Pécs), Jarkala József honv. (Endre vágás), Feix Mihály honv. (Késmárk), Horváth Pál honv. (Füzérkomlós), Bakos János honv. (Gyöngyöstarján), Kurunczi András szkv. (Hertnek), Szucskó József tiz. (Saj), Vavrek István honv. (Alsósebes), Nagy István honv. (Erdőhegy), Hamara György honv. (Vaspatak), Horváth Pál honv. (Füzérkomlós), Matisz János honv (Szina), Palsa József honv. (Hertnek).

Szeretett hős bajtársaink a Lápos hegyen és a Virág-Vápa völgyben létesitett szép katonatemetőben alusszák örök álmukat. Áldás lebegjen sirhantjuk felett! Imáinkba foglaljuk nevüket, szivünkben őrizzük szent emléküket!

Irodalom. — Zene.

Harctéri ujságok. Az ujabbi időkben gyakrabban találkozunk olyan hirekkel, amelyek tábori ujságok kiadásáról értesitenek. Sőt már egy olyan gyüjtemeny összeállitásán is dolgoznak, mely egy vaskos kötetben felölelné az összes tábori ujságok egy-egy számát. Kétségtelen, az ilyen harctéri ujságoknak jövőjük van, azok nagy kelendőségnek örvendenek, nemcsak azért mert jövedelmük az ezredek kebelében megvetett özvegy- és árva alapra fordittatik, hanem azért is, mert tartalmuk különösen érdekli az illető ezredbelieket. — Hadosztályunknak három ezrede ad ki tábori ujságot. A 16-os honvédek lapját követte a 10-es honvédek lapja s ugy a miénk. Talán egyszerre gondolt mindhárom ezred erre az életre való eszmére, csakhogy itt is, ott is technikai akadályoknak tulajdonitható, hogy nem egy időben egyszerre jelent meg a lap első száma. — A 10-es honvédek lapja két hetenkint, szintén gazdag tartalommal és csinos kiállitásban jelenik meg, melynek előfizetési ára egész évre 10 korona, példányonkint 40 fillér. — Eddig 3 szám jelent meg.

Géppuskás tansegédlet. Körmendy Géza százados könyve. A géppuska szakma intenziv s lehető legtökéletesebb oktatása céljából szükséges, hogy egy általános áttekintést nyujtó s egyuttal minden részletre is kiterjedő egyetemes géppuskás tansegédletünk legyen. Ennek szükségét átérezvén, Körmendy Géza honvédszázados, a Monarchiában, valamint szövetségesünknél, Németországban, a háboru előtt és a háboru alatt fölmerült és megtárgyalt mindennemű, szorosan géppuskás, vagy a géppuskával kapcsolatos kérdéseket, különböző szerzőktől megvilágitva s feldolgozva, egy egésszé gyüjtötte össze s egyik-másik részt — különös tekintettel az oktatás és kiképzés módszerének fontosságára — bővebben tárgyalva, mint tansegédletet, közrebocsájtja. Anyagi haszna a mű közrebocsátásával nincs. Tisztán csak az a cél vezérli és sarkalja, hogy bajtársainak eszközt és módot nyujtson, hogy ismereteiket bővitsék, teljesebbé tegyék: a géppuska s a vele összefüggő szakma összes kérdéseit teljesen uraljják. Mindnyájunk végcélja ugyis csak egy: ellenségeinket erős akaratban, kitartásban, vitézségben és tudásban mindenkor, mindenhol és minden téren legyőzni. Ehhez akar Körmendy Géza is eszközt és módot nyujtani. A mü terjedelme 5 kötet. Előfizetési ára 50 korona. Megrendelhető a szerzőnél Iglón.

Ezredünk indulója. Weckl Gellért őrmester, ezredzenénk dobosa „Jankovich induló" cimmel indulót szerzett, amelyről a zenekritikusok nagyon elismerőleg nyilatkoztak. Nem messze az idő, amikor ennek az indulónak ütemes, fülbemászó hangjai mellett dobogó léptekkel fogunk végigmenetelni az ősi, kuruc Kassa utcáin, hogy régi helyére visszahelyezzük dicsőség koszoruzta zászlónkat.

Dalos honvédek.

(Folytatás.)

IV.

Megizenem a szeretőm anyjának,
Más szeretőt keressen a lányának,
Mert már engem a harctérre elvisznek,
Igy a lánya szeretője nem leszek.

—

Ha meghalok, ki fog engem siratni?
Ki fog az én koporsómra borulni?
Majd elsirat engem a jó pajtásom,
Akivel én Károly királyt szolgálom.

V.

A harctérről hazafelé jönnek a katonák,
Minden szőke barna kislány vissza várja babáját,
De csak minden tizediknek jön vissza a párja,
A többi meg orosz földön nyugszik közös sirba'.

—

Erdő mellett kis fakereszt jelzi a siromat,
Lásd megmondtam édes rózsám, ne sirasd babádat,
Orosz golyó furta át a bánatos szivemet,
Ne várj vissza édes rózsám, nem leszek már a tied.

VI.

De szeretnék, de szeretnék a királylyal beszélni,
De még jobban, de még jobban szobájába bemenni.
Megmondanám, megmondanám a királynak magának,
Sorozzon be, sorozzon be minden kislányt bakának.

—

Károly király, Károly király megirta egy levélbe,
Hogy a lányból, hogy a lányból jó katona [nem lenne,
Mert a lánynak, mert a lánynak hatvanhárom [szoknya kell,
Hatvan három szoknya mellé piros bársony [cipő kell.

Mosoly — kacaj.

— A katona élet humora —

Uj tartalékot kap az ezred. Csupa fiatal legény, a kik még nem voltak harctéren.

Hogy kissé kifujják magukat, néhány órai pihenőt kapnak s néhányan a környéket kóborolják be. Utközben fel nem robbant ellenséges lövedéket találnak s mély tisztelettel veszik körül.

A legbátrabb közülük hirtelen elhatározással hóna alá kapja a lövedéket s őrmesteréhez viszi. Büszkén kihuzza magát s összecsapva bokáit jelenti: „Őrmester ur, a tüzérség elveszitette ezt az ágyugolyót,"

* *

Kártyázás közben bolhát fognak a honvédek. Azonnal haditörvényszéket tartanak s az itélet: életfogytiglani fegyház.

Az egyik előveszi az óráját, a bolhát a számlapra teszi s az üveglappal bezárja.

Egy idő mulva megnézik, mit csinál a siralomház lakója. S ime, a kis bitang kabarét csinált a fegyházból. Mintha kutyabaja se volna, ráült a másodpercmutatóra s azon körülhintázott.

Ez a humora megpuhitotta a katonák szivét. Egyhangulag megkegyelmeztek neki és szabadlábra helyezték.

Pál visszajön a frontra nősülése szabadságáról. Péter cimborája igy fogadja:

— Hát csakugyan megnősültél.

— Meg ám, szól Pál.

— Hogy is szánhattad rá magad erre a lépésre?

— Tudod, a békében mindig untam magam. S most nemsokára ismét visszajön a béke, hát azt akarom, hogy majd otthon ne unjam magamat.

— Érdekes. És mi a különbség a legényélet és a házasélet között?

— Nem sok. Mondom, hogy mint legényember untam magamat, most majd unni fogom a feleségemet.

*

Egyik szakaszvezető a pótszázadnál nagyon értette a káromkodást. A legujabb miniszteri rendelet értelmében a póttestek irodáiban gépiró nőket is alkalmaznak. A katonáknak parancsban kiadták, hogy a nők jelenlétében ne káromkodjanak. A szakaszvezetőnek éppen kapóra jött a „Szepesi Lapok" egyik száma, amelyben egy cikk keretében a gorombáskodás abc-je van beleillesztve. Azonnal leirta, bemagolta a azóta nem káromkodik, de ahelyett indulatában naponkint százszor is elrecitálja a honvédeknek a gorombaság abc-jét:

Akasztófára való, álnok, bitang, cafatos, csirkefogó, darabont, elvetemült, élhetetlen, fekete máju, gazember, gyilkos, hazaáruló, inaszakadt, Jordán, kutyafülü, lélekkufár, maiha, naplopó, orangutang, ökör, panamista, quarglászagu, rücaköa, sintér, szamarak királya, Tyrannus, tyukmiska, undoritó, üredék, vadállat, wandal, zindli, Jak (röfögő tulok Közép-Ázsiában), Zullakaffer, zsivány banda.

* *

Hevesen támadunk. Egyszerre csak csönd támad, az-az ismert különös tüzelési szünet. Óvatosan üti fel egyik baka a fejét, s kérdi, hogy mi történt. Szomszédja eként inti le: Fogd be a pofád, tudod most megbeszélés van.

A szerkesztésért felelős a 9-ik honvédgyalogezred parancsnoksága. Harctér.

Tudakozódó-lap.

Tessék kivágni és a »Szepesi Lapok« nyomdavállalatának beküldeni.

A kérdezett felől a választ a jövő szám »Szerk. üzenetek« rovatában megadjuk.

Név _____

Rendfokozat _____

Melyik századnál szolgált

Mikor ment a harctérre _____

Születési helye _____

Illetőségi helye _____

Születési éve

Sorozási éve _____

Mikor, melyik harctérről irt utoljára?

_____

az érdeklődő aláirása.

Nyomatott a Szepesi Lapok nyomdájában, Igló. 1917.

A jótékonyság oltárán minden fillér aranyvá válik!